

Ziņojums par SIA "TNS Latvia" (KANTAR) veikto pētījumu:

Iedzīvotāju viedokļa par dažādiem Latgales naratīviem un tiem pakļautiem vēstījumiem testēšana.

Fokusgrupu mērķis:

Izpētīt iedzīvotāju viedokli par dažādiem Latgales naratīviem un tiem pakļautiem vēstījumiem.

Topošo naratīvu mērķis ir mazināt un pakāpeniski aizstāt negatīvo stereotipu un atsvešinātības diskursa Latgalē ietekmi, veicināt Latgales iedzīvotāju piederības sajūtu Latvijas valstij, kā arī uzlabot Latgales tēlu Latvijas sabiedrībā.

Pētījuma metode: četras (4) fokusgrupu diskusijas MS Teams platformā un divas (2) klātienē Rēzeknē

- 1) 1 latviešu valodā, attālināti Latgales iedzīvotāji, 18-34 g.v.
- 2) 1 krievu valodā, attālināti Latgales iedzīvotāji, 18-34 g.v.
- 3) 1 latviešu valodā, attālināti citu (ne Latgales) Latvijas reģionu iedzīvotāji, 35 g.v. un vecāki
- 4) 1 latviešu valodā, attālināti citu (ne Latgales) Latvijas reģionu iedzīvotāji, 18-34 g.v.
- 5) 1 latviešu valodā, klātienē Latgales iedzīvotāji, 35 g.v. un vecāki
- 6) 1 krievu valodā, klātienē Latgales iedzīvotāji, 35 g.v. un vecāki

Diskusiju rezultātā tiek veikts pētījuma rezultātu apkopojums, kas ietver diskusijas laikā paustos nepieciešamos uzlabojumus, iebildumus, viedokļus par apspriestajiem naratīviem un vēstījumiem.

Pētījuma lauka darba periods: no 2025. gada 8. līdz 15. aprīlim

Pētījuma kopsavilkums.

Fokusa grupu dalībnieki ar interesi noklausījās un diskutēja par pieciem naratīviem un tos veidojošajiem vēstījumiem.

Kopumā diskusiju grupās labāk tiek novērtēti tie naratīvi/ vēstījumi, ko grupu dalībnieki nesaista ar politiku. Īpaši tas vērojams latgaliešu vecākajā grupā krievu valodā, kā arī citu reģionu vecākajā grupā. Tiklīdz tiek saskatīta kāda saikne starp vēstījumā pausto ar politiskiem jautājumiem, grupas dalībniekos rodas pretestība un negatīva attieksme pret naratīvu/vēstījumu.

Grupu dalībnieki lielākoties pozitīvi raugās uz Latgales vēšanas rietumu virzienā, tomēr vecākajā latgaliešu grupā krievu valodā tiek akcentēta Latgales kā tilta starp austrumiem un rietumiem nozīmība.

Visās grupās vispozitīvāk tiek vērtēts **ceturtais** naratīvs, kas stāsta par Latgales cilvēkiem, kuri veido Latgali un ir galvenā Latgales bagātība. Tā kā šī naratīva nosaukums ietver dabas jēdzienu, tad tiek ieteikts arī vēstījumos vairāk runāt par dabu, ideālā gadījumā iekļaujot naratīvā vienu – tieši dabas ainavai kā spēka avotam veltītu vēstījumu.

Teju visās grupās pozitīvi tiek vērtēts arī **pirmais** naratīvs, kurā atspoguļoti pirmsākumi, vēstures notikumi.

Grupās krievu valodā pretestību raisa **otrā** naratīva pirmajā vēstījumā paustais par Kremļa propagandu. Grupās tiek apšaubīta **trešajā** naratīvā paustā Latgales vienotība, investīciju piesaiste, savukārt pozitīvi tiek vērtēts piektajā vēstījumā paustais par novada spēcīgajām amatniecības un mākslas tradīcijām, kas pamatotas ar konkrētiem piemēriem.

Kopumā **otrais** un **trešais** naratīvs grupu dalībniekos raisīja visvairāk diskusiju.

Pozitīvāk tiek vērtēti tie vēstījumi, kuros ir minēti konkrēti vēstures fakti vai sniegti piemēri (piemēram, ceturta naratīva piektais vēstījums, kur uzskaitīti atzīti kultūras objekti, kas sekmē tūristu piesaisti Latgales reģionam). Tiek ieteikts arī pārējos naratīvu vēstījumus pamatot ar konkrētiem piemēriem, faktiem. Tiek norādīts, ka vēstījumus nevajadzētu idealizēt. Lai akcentētu Latgales pozitīvo virzību, varētu norādīt, ka "Latgale ir ceļā uz..." nevis vēlamo pieņemt par jau esošo.

Latgali tiek ieteikts pozicionēt kā unikālu reģionu Latvijā, akcentējot tai raksturīgo.

Vairākās grupās tiek ieteikts pilnveidot vairāku naratīvu nosaukumus un vēstījumu tekstus, tiek sniegti konkrēti ieteikumi.

Pieci Latgales naratīvi un vēstījumi

1.naratīvs

I Latgale ir mūsu kopš pirmsākumiem

1. Latgale ir mājas vienai no senajām baltu tautām-latgaļiem. Latgales teritoriālā identitāte ir izsekojama līdz Jersikas ķēniņa valsts laikiem 12. un 13. gadsimta mijā. Latgales cilvēki bijuši brāļi un māsas citām baltu tautām pat vēl pirms idejas par Latviju.

2. Latgale ir pērle Eiropas kartē, ko gadsimtu gaitā pārvaldījušas daudzas svešas varas. Taču latgalieši ir sīkstī ļaudis - ar plašu sirdi, bet nesalaužamu garu. Kad latgaliešiem radās vēsturiska iespēja, viņi izvēlējās būt daļa no vienas latviešu tautas un būvēt stipru Latvijas valsti.

3. Latgalieši sanāca Latgales kongresā, balsoja par pievienošanas pārejiem novadiem, lai kopā liktu pamatus vienotai Latvijas valstij. Latgales cilvēki plecu pie pleca ar Kurzemes, Zemgales un Vidzemes karavīriem, cīnījās Brīvības cīņās, lai iegūtu Latvijas neatkarību.

4. Latgales cilvēku brīvības garu un ticību Latvijai nespēja salauzt arī padomju okupācija - represijas, deportācijas, piespiedu kolektivizācija un centieni izdzēst latgaliešu identitāti. Latgaliešu brīvības gars turpināja dzīvot ģimeņu stāstos, baznīcās un cerībās par neatkarīgu Latviju.

5. Dziesmotā revolūcija tika izdziedāta arī latgaļu valodā. Baltijas ceļā Latgales cilvēki sadevās rokās ar tautiešiem visā Latvijā un stāvēja zem sarkanbaltsarkanajiem karogiem, pieprasot Latvijas brīvību barikādēs.

6. No Brīvības cīņām līdz Janvāra barikādēm, no Latgales kongresa līdz Augstākās padomes vēsturiskajam balsojumam – Latgales ļaudis vienmēr ir bijuši daļa no lielā stāsta par Latviju.

Pirmā naratīva nosaukuma: **“Latgale ir mūsu kopš pirmsākumiem”** izpratne, pirms iepazīšanās ar tā vēstījumiem:

- Latgale dibināta pirms Latvijas
- Latvijas pirmsākumi meklējamai Latgalē; Latgale ir vissenākais reģions; Latgale kā atsevišķa valsts, cilts
- Latgale pastāvēs vienmēr
- Vēsturiski fakti
- Latgale ilgstoši ir bijusi Latvijas sastāvdaļa
- Kopš pirmsākumiem nozīmē kopš cilvēka dzimšana brīža, Latgale kā dzimtene, dzimtas saknes meklējamas Latgalē, Latgale ir mūsu sirdī kopš pirmsākumiem, *мы тут родились и Латгалия наша... до мозга костей.*
- Latgale ir daļa no Latvijas
- Patriotisks nosaukums
- Provokatīvs, politnekorekts nosaukums, jo pirmšķietami saistās ar īpašumtiesībām, ar kādu teritoriju pakļaušanu
- Patiesībai neatbilstošs krievu tautības cilvēkiem, kas Latgalē ienākuši un apmetušies vēlākos gados
- Politisks lozungs

Tikai no nosaukuma, neredzot vēstījumus, nav saprotams:

- Kas domāts ar jēdzienu “pirmssākumi”
- No kura brīža sākas “pirmsākumi” (nav saprotams kādam Latgales jaunākās (LV) un vairākiem citu reģionu jaunākās, arī Latgales vecākās (LV) grupas dalībniekiem).

“Vai tas ir tad, kad vēl nebija ienākuši krustneši Latvijā? Šeit bija baltu dažādas ciltis, kas savā starpā cīnījās. Vai tas bija, kad mēs bijām Vitebskas pakļautībā? Vai tas ir mūsu atmodas laiks? Kādi ir tie pirmsākumi?”

“Es to domāju, ka tie pirmsākumi bija lībi un latgaļi. Bija atsevišķas kopienas, tas jau no senu seniem laikiem.”

“Par to vārdu pirmsākumi... Tas mani rosina uz jautājumiem, ka par tiem pirmsākumiem, to vēsturi atminoties, tas domāts, no kura brīža īsti tas domāts? Vai kopš neatkarības, vai par ko tieši?”

1. naratīvs, latgalieši, jaunākie (grupa latviešu valodā, turpmāk LV):

Iepazīšanās ar pirmā naratīva vēstījumiem, grupas dalībniekos raisa lepnumu:

“Kad lasīju šo visu, tas dod tādu lepnumu. Latgaļi ir un būs.”; “Lepnums, ka Tu esi latgalietis”.

Tie norādīts, ka naratīvs stāsta par vēsturi kopš seniem laikiem un ka pirmssākumi ir meklējami Latgalē.

No kolāžām. Naratīvs visvairāk uzrunātu nopietnus, mērķtiecīgus, intelligentus cilvēkus, kuriem ir svarīga stabilitāte, izaugsme, karjera, solidaritāte, kuri vienmēr problēmām mēģina rast risinājumu. Viņi raugās nākotnē ar cerībām uz labāko, uz attīstību. Viņu “rokās” ir Latgali attīstīt un uzlabot.

Kāds grupas dalībnieks ierosina sīkāk pastāstīt, kā tas viss ir noticis, ar kādām grūtībām sastapās.

Jautāti, kuri vēstījumi šķiet visbūtiskākie, tiek nosaukti piektais, sestais, kā arī pirmais vēstījums.

Latgales jaunākās grupas dalībnieku vidū sestais vēstījums raisa lepnumu par sevi kā latgaliešiem.

“Mēs esam un būsīm Latvijas sastāvdaļa. Tāpat kā cilvēki, pats novads - bez tā nekur”.

“Tāds jaudīgs teikums, ka Latvija bez Latgales neeksistēs tomēr”.

Pirmais vēstījums šķiet būtisks, jo ziņā, ka Latgales cilvēki bijuši brāļi un māsas citām baltu tautām un, ka latgaļi ir bijuši pat pirms latviešiem, dalībniekos, latviešos, rada lepnumu par sevi kā latgaliešiem.

Kāds grupas dalībnieks norāda arī trešā vēstījuma būtiskumu, jo **Brīvības cīņas** vērtē kā vienu no **vissvarīgākajiem notikumiem, kas saistās ar Latviju**.

Arī otrais vēstījums tiek nosaukts kā būtisks, jo latgaliešiem patiešām ir plaša sirds un, būdami kaimiņi citiem latgaliešiem, viņi, kad nepieciešams, dodas viens otram palīgā.

Pirmajā naratīvā tiek ieteikts iekļaut Latgaliešu stiprumu, sīkstumu: *“Ka mēs ar paceltām galvām ejam, kad neatskatāmies atpakaļ, galvenais ejam uz priekšu un turpinām.”*

1. naratīvs, latgalieši, jaunākie (grupa krievu valodā, turpmāk RU):

Naratīvs stāsta par Latgali jau no pašiem vēstures pirmsākumiem, uzskata grupas dalībnieki. Tiek "nolasīts", ka latgalieši sākotnēji paši par sevi ir bijuši stipri un vareni, bet tad teksts "pārslēdzas" uz to, ka "mēs esam tādi paši kā jūs", it kā latgalieši ir tādi paši kā visa Latvija un jāpieņem viņus kā vienotu veselumu, izskan grupā.

No kolāžām. Cilvēki, kurus visvairāk uzrunātu pirmais naratīvs – aizdomājušies, jo vēstījumu teksts nav dzīvespriecīgs. Mērķtiecīgi. Viņi domā, ka jābeidz atdalīt Latgali no pārējiem novadiem. Kāds grupas dalībnieks ir novērojis, ka jaunieši attiecībā uz Latgali ir daudz mazāk aizspriedumaini nekā vecākās paaudzes cilvēki. Vecākās paaudzes cilvēkiem – rīdziniekiem un citiem ne Latgalē dzīvojošajiem iedzīvotājiem pirms pāris gadiem liesies, ka latgalieši teju izdomās savu atsevišķu valsti, stāsta kāds grupas dalībnieks. Latgaliešu jaunākā grupa krievu valodā uzskata, ka vēstījumi dod iemeslu lepnumam – Latgalē notiek ļoti daudz notikumu. Pēdējā laikā ir bijis daudz dažādu mūzikas un sporta festivālu, koncertu (piemēram, hip-hop mūzikas). Šie cilvēki pozitīvi vērtē to, ka Latgale "ir dzīva" un tajā "kaut kas" notiek. Cilvēki kolāžās domā kā attīstīt Latgali, izveidot skolas, pulciņus, radīt izklaides iespējas.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka ir patīkami apzināties, ka kādreiz Latgales teritoriju apdzīvojuši senie latgaļi un tie šeit joprojām dzīvo, jo neviens viņus nav *dzinis prom* no šīs teritorijas. *"Viņi tomēr palika šeit dzīvot un saglabāja sevi"*.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka naratīvā nav atklāts Kārļa Ulmaņa periods. K. Ulmanis šķitis vislabākais Latvijas valsts prezidents, kas dalībniekā izraisa cieņu.

Grupā tiek ieteikts naratīva vēstījumus **pārveidot pozitīvākus**, jo šobrīd vēstījumos tiek uzsvērtas ciešanas:

"... šeit pievienot kaut ko pozitīvu, vai varbūt pat tos pašus vārdus, bet pozitīvā veidā, un tagad šeit viss ir par cīņu, par ciešanām, par pārvarēšanu, bet galu galā mūsu iedzīvotāji ir dzīvespriecīgi un mums ir tāda pati atvērtība, un mēs varam vienādi pasniegt vienas un tās pašas tēmas. Pasniedziet to visu mazāk strikti un pozitīvāk. Mums dzīvē un arī šeit trūkst pozitīvisma."

Grupas dalībnieki norāda, ka derētu padomāt par to, ka Latgale vienmēr ir bijusi ļoti draudzīga pret citām tautām. Latgalē dzīvo baltkrievi, poļi, ebreji, lietuvieši un krievi. Latgale vienmēr ir bijusi vieta, kur cilvēki bijuši viens otram lojāli, atbalstījuši, cienījuši viens otru, un šajā aspektā izpaužas latgaliešu spēks, stāsta grupas dalībnieki.

Vairāki grupas dalībnieki norāda, ka viņiem vislabāk patīk piektais vēstījums, jo tas ir **labi uzrakstīts, interesants un iedvesmojošs**. Tiek arī norādīts, ka **īkkratā vēstījumā atrodams kas labs**.

1.naratīvs, latgalieši, vecākie (grupa latviešu valodā, turpmāk LV):

Arī Latgales vecākās grupas latviešu valodā dalībnieki uzskata, ka **pirmais naratīvs ir par viņiem – latgaliešiem** un tajā stāstītais **atbilst patiesībai**.

Kā tuvāko kāds grupas dalībnieks nosauc otro vēstījumu, jo atmiņā iegulst *Ar plašu sirdi, bet nesalaužamu garu*. *"Neskatoties uz to, ka vara mainās, bet cilvēki te paliek un viņi te dzīvo. Dzīvo, neskatoties uz grūtībām, problēmām"*.

Tas, ka Latgale tiek nosaukta par pērli Eiropas kartē, kādai grupas dalībniecei šķiet kā pārāk cildinošs, spožs raksturojums Latgalei, uzskatot, ka asociācija ar dzintara gabaliņu būtu piemērotāka:

"Vai mēs par daudz nelielāties, ka esam pērle Eiropas kartē? Varbūt tomēr zemāk kaut kas tur zem tās pērles ir mazāks. Dzintara gabaliņš."

Tomēr citi šīs grupas dalībnieki norāda, ka sevi arī jāprot paslavēt. Latgalē ir daudz skaistu vietu un ir citīgi jāstrādā, pierādot, ka *“mēs [Latgale, latgalieši] esam pērle”*.

Tiek minēts, ka vēstījumā ir patiesi norādīts tas, ka latgalieši izvēlējas būvēt stipru tieši Latvijas valsti, tomēr mūsdienās diemžēl top *kaut kāda cita* valsts, piemetina kāds grupas dalībnieks.

Naratīva galvenā doma grupas dalībnieku skatījumā: Latgales cilvēkiem ir sava identitāte, kas izceļas gan Latvijas, gan Eiropas valstu un reģionu vidū.

No kolāžām. Cilvēku acīs ir redzama cerība. Viņos nav iedomības, viņi ir vienkārši, domājoši, mierīgi, nosvērti, pieredzējuši. Viņos ir daudz pārdomu, bet ne tik daudz prieka. Naratīvs atspoguļo viņu nākotnes cerības.

Kā būtiskākie pirmajā naratīvā tiek minēti pirmais, ceturtais un piektais vēstījums Ceturtais un piektais tādēļ, ka “tā bija”, vēstījumos paustais ir nozīmīgs un atbilst patiesībai. Savukārt pirmais vēstījums vēsta par saknēm, pirmsākumiem, kas ir jāzina.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka Latvijā vajadzētu vairāk pieminēt, atzīmēt tās vēsturiskos notikumus, piemēram, atzīmējot Baltu vienības dienu līdzīgi kā tas ir Lietuvā, norāda kāds grupas dalībnieks:

“Tāpat kā mēs zinām 4. maiju un 18.novembri, mums valsts kontekstā būtu jāsvin arī Baltu vienības diena, kas ir 22. septembris. Tikai Latvijā par to aizmirst. Lietuvā tajā dienā Pilskalnos deg ugunis. Viņi to atzīmē, kāpēc mēs neatzīmējam?”

1. naratīvs, latgalieši, vecākie (grupa krievu valodā, turpmāk RU):

Grupas dalībnieki norāda, ka **nepiekrīt visiem** naratīva vēstījumiem.

Domājot par pirmo vēstījumu Kāds vecākās krievvalodīgo latgaliešu grupas dalībnieks norāda, ka poļu rakstnieks, Latgales vēstures un kultūrvēstures pētnieks Kazimirs Buiņickis ir rakstījis, ka nebija atsevišķu latgaļu un atsevišķu latviešu, ka savulaik tie bija vienota tauta. Tad 15. gadsimtā ienāca vācieši un radās Rietumu latvieši, bet saņem iebildi no cita grupas dalībnieka, ka tā nav taisnība - 15. gadsimtā nav bijis latviešu, Latvijas, bet bijuši kurši, tad zemgaļi, lībieši. Savukārt Latvija radusies tikai 20. gadsimtā un latgaļi bija atsevišķa tauta, stāsta grupas dalībnieks. Tiek norādīts, ka vecticībnieki ieradās Latgalē pirms 300 gadiem (vēl pirms vāciešiem) un arī viņiem Latgale ir ļoti nozīmīga. Viņi arī ir latgalieši.

Kā naratīva mērķis tiek norādīts “pacelt”, spēcīnāt Latgali, lai latgalieši sevi sajustu kā Latvijas daļu.

Kāds grupas dalībnieks domā, ka ar naratīva palīdzību cenšas pieklusināt latgaliešiem raksturīgo, nevis tos izcelt kā īpašus.

“Я понял, что тут пытаются размыть латгальцев, вот сделать частью, не так как они особенные, а вот всех в кучу. Нет такого как латгалец, он как часть, сперва они были, потом там вошли, а потом они растворились.”

Ja pirmais, otrais un trešais vēstījums bijis tieši par latgaliešiem, tad ceturtais, piektais un sestais jau par Latgali kā Latvijas sastāvdaļu, vērtē grupas dalībnieki. Pēc vēstījumu noklausīšanās tiek saprasts, ka latgaliešiem jāizšķīst Latvijā, zaudējot sev īpatnējo, raksturīgo. Tomēr Latgale ir kā koridors starp Rietumiem un Austrumiem, uzskata grupas dalībnieki:

“На самом деле мы живём в коридоре, и даже большинство в России считают, что Латвия — это часть Европы, а в Европе не воспринимают что Латвия — это часть Европы, то есть мы вот в таком коридоре живём”.

No kolāžām. Cilvēkiem kolāžā viss vienāda, kas notiek Latgalē, viņiem svarīgākais savs labums. Ļoti pozitīvi, viss, ko viņiem piedāvās, viņiem patiks. Apmierināti, *dzīvo nost*, neiedziļinās. Viņiem par katru cenu sava ideja jānes tautās un jāpārliecina par tās patiesumu. Lepnumu varētu radīt pirmais vēstījums, kur stāstīts par izcelsmi kā par vienu no senajām tautām. Tomēr neizjūt ciešu saikni ar Latgali. *[Cilvēkus kolāžā grupas dalībnieki neasociē ar sevi, bet tajos saskata naratīva autorus]*

Tiek norādīts, ka Latvija ne īpaši lepojas ar Latgali, bet paši latgalieši gan lepojas ar to.

Grupas dalībnieki ar nostalgiju atceras padomju laikus.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka **nepiekrīt ceturtajā** vēstījumā paustajam par okupāciju. Grupas dalībnieki neatceras, ka latgalieši būtu piedzīvojuši tādas sajūtas kā norādīts ceturtajā vēstījumā. Latgalieši nav jutušies okupēti, spriež grupas dalībnieki. Padomju laikos Latgale tieši uzplaukusi un nav bijis kā tagad, kad jābrauc strādāt uz Rīgu un tikai brīvdienās tiek atpakaļ pie ģimenēm. Tad no citām Latvijas vietām cilvēki braukuši strādāt uz Latgali. Padomju laikā Latgalē bijušas rūpnīcas un dzīves līmenis bijis ne sliktāks kā Rīgā, arī cilvēki bijuši priecīgāki, spriež grupas dalībnieki.

Tiek norādīts, ka naratīvā ir runāts par to, ka nav bijis iespējams salauzt brīvības un ticības garu Latgalē. To salauzis tas, ka vienmēr kāds Latgalē nācis un neļāvis dzīvot kā latgalieši paši gribēja. Piemēram, Rīgā ticis izlemts, kā būs jādzīvo Latgalē. Tāpat tautas gars noteikti ir salauzts, uzskata grupas dalībnieks, jo šie gadsimti nav ļāvuši latgaliešiem pašiem būt saimniekiem savā zemē.

Kopumā grupas dalībniekiem tomēr vislabākais šķiet pirmais vēstījums, kas atklāj izcelsmi, kādam arī sestais.

1. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, jaunākie:

Grupas pārstāvji norāda, ka pirmais **naratīvs ir vēsturisks pārstāts par Latgales vēsturi**.

Naratīvā secīgi tiek "iziets cauri" dažādiem vēsturiskiem posmiem – kas noticis Latgalē un ar latgaliešiem līdz Latvijas valsts izveidei un pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas, pēc padomju okupācijas. Naratīvs tiek vērtēts kā patiess:

"Pirmais iespaids [par pirmo naratīvu], ka nav nekur samelots"; Stāsts izskatās patiess. Latgale tāda piedzīvojumu, zinoša cilvēka zeme".

Tiek norādīts, ka **vēstījumi ļoti labi atspoguļo Latgales ieguldījumu vēsturē, tās pienesumu dažādos vēsturiskajos notikumos**.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka **vēstījumā paustais nesaskan ar pašu nosaukumu**, jo vēstījumi stāsta par dažādiem notikumiem nevis tikai apliecina Latgali kā mūsu kopš pirmsākumiem. Naratīva nosaukums rada iespaidu par citu saturu, nekā pauž tā vēstījumu kopums:

"Pats stāstījums ir par dažādiem notikumiem, ko viņi [latgalieši] izdarīja, ko viņi spēja. Visus tos ieguldījumus, tas īsti nesaskan ar to "Latgale ir mūsu kopš pirmsākumiem"... pārāk kategoriski un neatbilst pašam saturam, ko cilvēki ir vēlējušies pateikt."

Tiek norādīts, ka visi vēstījumi uzsver gan Latgales kā reģiona, gan latgaliešu valodas atšķirību, bet vienlaikus pauž domu, ka Latgale ir bijusi daļa no Latvijas:

"Katrā novadā ir atšķirība. Latgalē ir sava un tas jau piedod to savu odziņu ar ko tā uz Latvijas fona ir īpašāka.. Tas jau tieši ir vajadzīgs, lai Latgale būtu īpaša, nevis ar pārējiem, lai saplūstu

kopā.. Katram novadam ir vajadzīgas savas odziņas, lai uz Latvijas fona būtu ar savu īpašo izcelsmi, garu un garšu.”

Naratīva autors ir vēlējies pateikt, ka **Latgales cilvēkiem ir sava identitāte**, kas ir izceļama starp visiem latviešiem, kā arī starp citu Eiropas valstu un reģionu iedzīvotājiem.

Grupas dalībnieki līdz galam nejūtas kompetenti spriest par pirmā naratīva trešā vēstījuma patiesumu:

“Skaidrs, ka kopā cīnījās... bet latvieši Brīvības cīņās cīnījās gan ar vāciešiem kopā, gan ar krieviem kopā. Tur ir pārstāvēti naratīvi, kas ir formāli taisnība, bet jautājums, vai izglītoti cilvēki piekrīt šiem naratīviem”.

Kā **ļoti būtisks** tiek vērtēts pirmā naratīva piektais vēstījums. **Baltijas ceļš** tiek raksturots kā visas tautības apvienojošs notikums:

“Jo tiešām tas [Baltijas ceļš] apvienoja cilvēkus ne tik ilgu laiku atpakaļ Pagāja kādi 50.gadi kopš Baltijas ceļa. Tiešām ir pateikts tas, kas bija nesen un mūs visus apvienoja. Man šis vislabāk patīk.”

“Tas ir tas [dziesmotā revolūcija, Baltijas ceļš, barikādes], kas tika paveikts arī gana skaļi. Tas tika izdzirdēts, tam vajadzēja drosmi.”

Domājot par sesto vēstījumu, vairāki grupas dalībnieki norāda, ka **ir sajūtams, ka latgalieši**, lai gan atšķirīgāki, **ir latvieši**. Pastāv kopības sajūta, vienotība par to, ka Latgale ilgstoši ir bijusi Latvijas sastāvdaļa.

“Es teiktu, ka Latgale ir kopš 20. gs. Kopš Latvijas valsts proklamēšanas. Runāt par citiem laikiem ir ļoti grūti. Tomēr Latgalei ir n daudz cita tā vēsturiskā pieredze, gan pārvaldes formā, gan etniski viņa ir n daudz citādāka. Tomēr Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, tur tomēr pārvaldīja Vācu izcelsmes muižnieki, bruņniecība, garīdzniecība. Tur vēsturiskais stāsts ir n daudz savādāks. Par Latgali mēs varam sākt runāt sākot ar 20. gs.”

Kāds grupas dalībnieks iesaka atklāt **iemeslus, kādēļ Latgale izvēlējās būt kopā ar Latviju**, papildinot naratīvu:

“Nosaukums ir ļoti patriotisks Vajadzētu papildināt, ka iedeva kurvīti citām valstīm, tāpēc viņi [Latgale, latgalieši] nepievienojās Krievijai, Baltkrievijai. Laika gaitā kāpēc viņi izvēlējās tieši būt pie Latvijas. Pamatojumu apakšā atrast, iemeslu kādēļ viņi bija kopā ar Latviju. Šobrīd uzrakstīts viss skaisti, no pirmsākumiem līdz Brīvības cīņām, Baltijas ceļā. Izklusās patriotiski, bet to iemeslu kādēļ viņi izlēma darīt tā nevis savādāk.”

Naratīvam tiek ieteikts mainīt nosaukumu. Esošais nosaukums tiek vērtēts kā provokatīvs.

Citu reģionu pārstāvju, jauniešu grupā izskan ideja naratīvam dot nosaukumu **“Latgales vēsture ir Latvijas vēsture”**, jo vēstījumos paustais lielākoties ir par vēsturiskiem notikumiem.

1. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, vecākie:

Citu reģionu pārstāvju vecākā grupas dalībnieki stāsta, ka pirmā naratīva galvenā doma ir par to, ka latgalieši ir tādi paši kā visi pārējie cilvēki Latvijā. No viņiem viss ir sācies. Šādam uzstādījumam kāds grupas dalībnieks tomēr nepiekrīt, jo arī lībieši ir sena tauta, kas tikuši apspiesti:

“Viņi ir tās saknes un mēs esam tas atvasinājums, bet es tā īsti nepiekrītu tam, jo tikpat labi lību valoda, lībieši ir pavisam kaut kas cits atkal, un viņi ir daudz vairāk apspiesti un iznīcināti nekā latgaļi, latgaļu valoda.”

Kāda cita citu reģionu grupas dalībniece uzskata, ka naratīva mērķis ir, **lai citu novadu iedzīvotājiem neveidoties nepatika pret Latgali un atšķirīgo tajā**, piemēram, latgaliešu valodu. Naratīvs pauž, ka visi novadi ir Latvija.

Ir arī pāris grupas dalībnieku, kuri naratīvā saskata vēlmi Latgali pretnostatīt pārējai Latvijai. Izskan, ka pat deputāta zvērestu bijis aizliegts nodot latgaliešu valodā, taču grupas dalībniekam tiek oponentēts, ka zvērests latgaliešu valodā Saeimā tomēr ticis nodots.

“Diemžēl Latgali visu laiku mēģina pretnostatīt visai pārējai Latvijai, par to pašu valodu. Atcerēsimies, ka bija taču vairākas reizes, ka no Latgales deputāti gribēja zvērestu nodot latgaļu valodā, viņiem tas tika aizliegts. Tā ir tāda mākslīga pretnostatīšana, es pat teiktu gandrīz kā ienaidnieku veidošana pārējai Latvijai”.

“Latgales reģionā jau pārsvarā, viņiem pamatvaloda ir krievu valoda.....Bet mums valstī šobrīd notiek tāds ļoti specifisks piegājiens.. ja cilvēks runā krievu valodā, tad viņš ir Kremļa aģents.... Nu nevajag, tas ir pilnīgi aplams naratīvs. Latgale, tā ir Latgale... pat daļēji tas ir kā atsevišķs reģions.”

No kolāžām. Labsirdīgi, spēj uzklaustīt un pieņemt, domājoši, ļoti mērķtiecīgi, ar attīstītu kritisko domāšanu. Vēlas realizēt biznesu Latgalē, ambiciozi, nebaidās no grūtībām. Skatās uz priekšu un ir pilnīgi pārliecināti, ka “Latgali var pacelt diezgan augstā līmenī”. Izstaro inteliģenci, ir izglītoti.

Daļa citu reģionu pārstāvji norāda, ka Latgalei ir ar ko lepoties (Latgales podnieki turpina darbu, tradīcijas neskatoties ne uz ko), bet citi – ka pagaidām nav ar ko lepoties. Tikai tad, kad izdosies attīstīt uzņēmējdarbību, celt dzīves līmeni, būs pamats būt lepnēm.

Naratīvā tiek ieteikts pievienot latgaliešiem raksturīgo, piemēram, kultūrā, folklorā ar vēstījumu, ka **latgalieši ir atšķirīgi, bet tomēr Latvijas daļa**. Latgale ir neatņemama Latvijas sastāvdaļa ar vienreizēji skaistu valodu.

Kāds grupas dalībnieks ļoti pozitīvi vērtē sesto vēstījumu, jo tas ir **lakonisks, kompakts un visaptverošs**.

Trīs grupas dalībnieki norāda, ka tieši ceturtais vēstījums ir visbūtiskākais un vislabāk atspoguļo domu, ka *Latgale ir mūsu kopš pirmsākumiem*. No senču nostāstiem ir zināms, ka Latgalei okupācijas laikā klājies ļoti grūti, Latgale ļoti cietusi Otrā pasaules kara laikā. Tādēļ vēstījums spēcīgi uzrunā un tiek vērtēts kā patiess.

2. naratīvs

II Latgales ļaudis – laikmeta pārbaudījumu griežos

1. *Latvija un Latgale ir mērķis Krievijas informācijas karā. Izmantojot sev raksturīgās metodes – dezinformāciju un vēstures sagrozīšanu, Kremlis cer tuvināt Latgali savai kultūras un vērtību telpai, taču mēs tam sekmīgi pretojamies. Pretējiem spēkiem ir izdevīgi šķēlt kopienu un sēt šaubas, taču viņu meliem un dezinformācijai nav vairākuma atbalsta.*

2. *Latgale uz savas ādas izjūt globālo notikumu sekas un saskaras ar ekonomiskiem izaicinājumiem, taču gan Latgales iedzīvotāji, gan **Latvijas iedzīvotāji atbalsta cits citu un spēj vienoties kopīgam darbam**.*

3. *Latgales cilvēki jau iepriekš ir pierādījuši savu spēku, duku un radošumu, pārvarot dažādus šķēršļus, tādēļ mūsdienā pārbaudījumi nav nekas jauns un nekas nepārvarams - un arī šoreiz Latgale nestāv viena, bet ir vienota ar citiem Latvijas novadiem.*

Otrā naratīva nosaukuma: **“Latgales ļaudis – laikmeta pārbaudījumu griežos”** izpratne, pirms iepazīšanās ar tā vēstījumiem:

- Latgale ir piedzīvojusi dažādus laikus, bijusi pakļauta daudzām varām, tomēr saglabājusi sev raksturīgo. Latgales tauta ir izdzīvojusi un izgājusi cauri visiem pārbaudījumiem.
- Atbilst patiesībai – Latgales ļaudis šobrīd atrodas laikmeta pārbaudījuma griežos
- **Latgale vienmēr ir bijusi pārbaudījumu centrā**
- **Cīņa ar dažādām grūtībām**
- **Latgales izturība**
- Latgale ir daudznacionāla, valdība to ir pametusi novārtā. Dzīvojot kopā daudz tautībām, visiem ir jāatrod kopēja valoda, kas ir sarežģīti – tas ir pārbaudījums
- Latgalieši ir saglabājuši savu autentiskumu, viņi nav atteikušies no savas valodas
- Latgalei ir bijuši sarežģīti periodi (esam bijuši citu valstu sastāvos, ir bijuši kari)

“Vienmēr mēs kaut kā esam saglabājuši to, ka mēs esam tomēr latgaļi. Kaut vai tajā pašā PSRS laikā, latgaļi vienmēr pastāvēs par to, ka viņi ir latgaļi.”

“Latgale ir pārvarējusi daudz, dažādus šķēršļus un arī ar daudz ko tikusi galā. Man liekas pat ja joprojām ir daudz šķēršļu Latgalē ko mums vajag pārvarēt. Latgale iedzīvotājiem ir liela pieredze visādās situācijās.”

2. naratīvs, latgalieši, jaunākie (LV):

Otrā naratīva vēstījumi kopumā tiek vērtēti **pozitīvi**. Grupas dalībnieki norāda, ka naratīvs ir labi noformulēts, ir saprotama tā doma. Tomēr **ne visi vēstījumi atbilst** esošajai **realitātei** Latgalē, pauž grupas dalībnieki.

Kāds jaunākās Latgales grupas latviešu valodā pārstāvis norāda, ka dezinformācijas problēma vairāk attiecas uz vecāka gadagājuma cilvēkiem, kas ar nostalgiju atceras PSRS un kolhozu laikus un atbalsta Krieviju, jaunieši seko līdzī ziņām un nepakļaujas dezinformācijai. Dezinformācijai vairāk esot pakļauti iedzīvotāji pašā pierobežā.

Viņam oponentē kāds cits grupas dalībnieks, norādot, ka dezinformācija nāk no ģimenes – jauniem cilvēkiem no bērnības ir ielikta tikai viena taisnība un viņi nedomā paši ar savu galvu.

Domājot par otro vēstījumu atklājas Latvijas sāpīgā tēma - austrumu robeža. Kāds grupas dalībnieks spriež, ka tādēļ Latgale atrodas atstatu no pārējās Latvijas austrumu kaimiņa – Krievijas dēļ.

“Mums notiek cīņa ar citiem novadiem, lai viņi mūs sadzird, saklausa un pieņem. Latgali nostumj no citiem novadiem. Piekrītu, ka Latgale un Latvija ir mērķis, bet tas ļoti skumji, ka Latgale ir tieši tas mērķis. Mums par to ir jāuztraucas. Kurzemi arī ietekmēs tas, kas notiks Latgalē.”

“Cik es esmu dzirdējis no robežsargiem, tur [pierobežā] ir labāk pieejams Krievijas TV un mazāk Latvijas [mediji]. Viņi vairāk tieši seko līdzī Krievijas ziņām, ka viņiem ir tā taisnība un mēs te melojam, ziņās sakām nepatiesību. Viņi dzīvo tajā pašā vidē, kaut arī viņi ir latgaļi, bet viņi vairāk seko līdzī visu tam ko saka Kremļa puse.”

No kolāžām. Cilvēki, kurus visvairāk uzrunātu otrais vēstījums cīnās ar izaicinājumiem, ir daudz ko pārdzīvojuši, ir guvuši labu pieredzi. Ir iemācījušies izdzīvot dažādos apstākļos. Neskatoties ne uz kādiem apstākļiem, šie cilvēki nepametīs Latgali.

Pirmais vēstījums šķiet aktuāls, jo Latvijai vajadzētu domāt kā Latgalei stiprināt to, lai nav tik liela cilvēku dezinformācija, savstarpēja sanaidošana, kas šobrīd ir viens no lielākajiem izaicinājumiem, tiek norādīts grupā.

Kāds grupas pārstāvis norāda, ka otrais vēstījums īsti neatbilst patiesībai, jo nav novērojis, ka Latvijā cilvēki atbalsta cits citu un spēj vienoties.

Trīs jaunieši latgalieši pirmās grupas dalībnieki **kā nozīmīgāko** starp otrā naratīva trim vēstījumiem **norāda trešo vēstījumu**. Tas ir būtisks un atbilst patiesībai, jo nepieciešamības gadījumā Latgalei palīdzēs:

“Latgale nav viena, mēs esam Latvija. Cilvēki arī ir diezgan atsaucīgi. Es uzskatu, ka ja kādam ir vajadzīga palīdzība, tad arī kāds no cita novada nāks un palīdzēs, tas nebūs tā, ka no mums visi atsakās.”

Latgaliešu jaunākās grupas pārstāvji norāda, ka **trešajā** vēstījumā ir pastāstīts, ka iepriekš ir bijušas problēmas, kas ir kaut kā jāizcīna. Nav apstrīdams, ka latgalieši ir pierādījuši savu drosmi un daudz pārvarējuši.

2. naratīvs, latgalieši, jaunākie (RU):

Latgaliešu jaunākās grupas krievu valodā dalībnieki norāda, ka **vēstījumi līdz galam neatbilst realitātei Latgalē**.

Vēstījumi tiek vērtēti kā idealizēti. Grupas dalībnieki vēlētos, lai tā būtu, bet realitātē tā nav. Lai idealizētais vēstījums kļūtu par patiesību, ir jāmaina valsts politika, spriež grupas dalībnieki. Lai šis idealizētais scenārijs īstenotos, ir jāmaina dienas kārtība valsts iekšienē, uzskata jaunieši. Pat šobrīd ir sajūta, ka joprojām politisko partiju vidū pastāv vēlme šķelt tautu latviešos un krievos, kas ir tiek vērtēts negatīvi. Izskan viedoklis, ka ir zināmi krievu tautības cilvēki, kas nievājoši izturas pret latviešiem un tam būtu jāmainās, norāda kāda grupas dalībiece. Jaunieši ir novērojuši, ka daudzi Latgalē atbalsta Krieviju, ir Krievijas pusē. Pat daļa latgaliešu, kuri nav krievvalodīgie, bet kuru sarunvaloda ir latviešu, atbalsta Krieviju, norāda grupas dalībnieki.

Otrajā vēstījumā paustajam *Latvijas iedzīvotāji atbalsta cits citu un spēj vienoties kopīgam darbam* **nevar piekrist**, jo ne visi Latvijas iedzīvotāji to spēj. Paustais tiek vērtēts kā patiesībai neatbilstošs.

No kolāžām. Cilvēki kolāžā pozitīvi raugās uz dzīvi, ir draudzīgi, optimistiski noskaņoti, spēcīgi, cenšas jebkuru vēsti uzņemt ar optimismu. Uz Latgali raugās kā uz novadu ar bagāti vēsturi un labiem cilvēkiem tajā, tic labākai nākotnei.

Latgalieši jaunākās grupas pārstāvjiem **vislabāk patīk trešais** vēstījums, jo **nav apstrīdams tas, ka latgalieši ir pierādījuši savu drosmi un daudz pārvarējuši**.

Tiek ierosināts naratīvā rakstīt, ka Latgale ir daudznacionāla, kur cilvēku viedokļi dalās un tāpēc starp cilvēkiem un viņu viedokļiem rodas konflikts.

Kādam šķiet, ka šo konfliktu neizraisa cilvēku dažādi viedokļi, bet gan tas, ka šis konflikts tiek uzspiests cilvēkiem. Ja par to nerunās un koncentrēties uz reālām problēmām un jautājumiem, iespējams, šis konflikts norims.

2. naratīvs, latgalieši, vecākie (LV):

Vecākās grupas latgaliešiem **tuvāks ir trešais** vēstījums, kas tiek vērtēts kā izdevies. Pirmie divi vēstījumi – vairāk diskutējami, par tiem var pastrīdēties.

Latgalē ir vērojama dalīšanās divās nometnēs. Vieni – kas aizstāv Ukrainu, otri – kas atbalsta Krieviju, kas īpaši novērojams Rēzeknē, norāda grupas dalībnieki. Plašām ļaužu masām Latgalē trūkst kritiskās domāšanas, spriež grupas dalībnieki. Tas sāņņojas padomju laikos. Kāds grupas dalībnieks norāda, ka neatbalsta latgaliešu dalīšanu "latviešos" un "krievos", tomēr nav saprotams, kāpēc krievvalodīgie atsakās runāt latviešu valodā.

Pirmo vēstījumu var pasniegt kā Krievijas okupāciju, bet var arī kā latviešu un vietējo iedzīvotāju (latgaliešu) šķelšanu, norāda grupas dalībnieki.

Pirmo vēstījumu ir sarakstījuši optimisti, secina grupas dalībnieki.

No kolāžām. Otrais naratīvs visvairāk uzrunātu nopietnus, mērķtiecīgus, ar iekšēju cīņassparu apveltītus cilvēkus. Šie cilvēki, par spīti pārbaudījumiem, dodas uz mērķi. Lepnumu par Latgali šiem cilvēkiem izraisītu trešais vēstījums. Naratīvs atspoguļo šo cilvēku domas par Latgales nākotni – pārbaudījumi bija un būs.

Vēstījumi būtu papildināmi ar vēsturiskiem faktiem, kā vēsturiski ticis iziets cauri šiem pārbaudījumiem, norāda kāds grupas dalībnieks.

Kāds cits savukārt norāda, ka vairāk vajadzētu raudzīties nākotnes perspektīvā:

"Te ir vairāk vēsturiskais apskatīts, manā skatījumā, bet mūs vairāk nākotne interesē. Mēs zinām kas bijis, mums interesē kas būs. Cik ar mums Eiropa būs."

"Mēs dzīvojam vēsturē. Mēs dzīvojam tajā brīdī, kad var dažādi pagriezties. Ja iedomājas ko rakstīs vēstures grāmatās pēc 10. gadiem par šodien. Es gribētu, lai tajā vēstures grāmatā raksta par šodien, par manu rīcību šodien, apkārtni.. Šobrīd ir pārbaudījumu laiks, lēmumu pieņemšanas laiks. Šobrīd mēs dzīvojam tieši tajā vēstures mirklī, kad rats var griezties dažādi. Un tikai no mums būs atkarīgs uz kuru pusi viņš griezīsies."

2. naratīvs, latgalieši, vecākie (RU):

Pēc iepazīšanās ar vēstījumiem, grupas dalībnieki norāda, ka otrajā naratīvā **svītrotu pirmo vēstījumu**. Grupas dalībniekiem **patīk otrais un trešais** vēstījums. Otrajā vēstījumā paustais atbilst patiesībai - Latgale izjūt globālo notikumu sekas.

Vairāki grupas dalībnieki **pirmo vēstījumu nodēvē par muļķībām**. Domājot par pirmo vēstījumu (Kremļa propagandu), grupas dalībnieki norāda, ka latgaliešiem ir sava galva uz pleciem un pirmajā vēstījumā paustais neatbilst realitātei:

"У нас своё культурное пространство сформировалось и почему-то считают, что нам что-то навязывают из-за границы, хотя мои ценности во многом совпадают с большинством."

Latgalieši ir atdalījušies, vērsti uz izdzīvošanu, bet ne uz aktīvu rīcību:

"Есть те, кто устали и ничего не делают, а есть те, которые пытаются бороться и вот мы сейчас нарядимся и будем на латгальском говорить. Так что у латгальцев позиция как-нибудь выживем. И нет такого активного, чтобы они боролись."

Latgalieši ir izdzīvotāji:

"Латгальцы что-то подобное как в айкидо, его бьют, а он ничего не делает, и всё равно при этом живучий."

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka pretējie spēki nav tikai Krievijas pusē:

“Автор этого текста не учёл, что эти противоборствующие силы всё-таки с двух сторон и я согласен с последним предложением, что эти силы пытаются склонить нас то на одну то на другую сторону, а у нас большинство решает по-своему жить.”

Latgale vienmēr ir bijis tilts starp Latviju un austrumiem, un tādi tai arī būtu jāpaliek, spriež grupas dalībnieki. Nepieciešams uzturēt draudzīgas attiecības arī ar austrumiem. Krievijas masu mediju skatīšanās aizliegums nozīmē tilta sagraušanu: *“...чтобы мы не смотрели на Восток, а смотрели бы только на Запад.”*

“А сейчас мост [Latgale kā tilts starp Latviju un Austrumiem] надо разрушить и здесь это в принципе и описывается, и мы должны быть едины с другими районами Латвии, вместо того чтобы быть едиными со всеми своими соседями.”

No kolāžām. Naratīvs patiktu cilvēkiem, kuri citus vēlētos pakļaut savam viedoklim. Visiem jāskatās tikai uz rietumiem, uz Eiropu un tā ir jāpaklausā, “jāskatās tai mutē”. Lepojas, ka var citiem uzspiest savu viedokli. *[Cilvēkus kolāžā grupas dalībnieki neasociē ar sevi, bet tajos saskata naratīva autorus]*

Lepnumu par Latgali raisa tas, ka Latgale ir Latvijas reģions, kuram ir savs viedoklis un kura šo viedokli var aizstāvēt.

2. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, jaunākie:

Naratīvs kopumā tiek vērtēts kā vispārīgs, **virspusējs, liekvārdīgs, konkrētu domu neizsakošs**. Citu reģionu jaunāko grupas dalībnieki vēlētos tajā redzēt atspoguļotus konkrētus piemērus, piemēram, kādu gada skaitli. Teksts šķiet **“tukšs”, neko nepasakošs**. Daudz ir uzrakstīts, bet konkrētas lietas nav tikušas pateiktas.

Otrais vēstījums attiecas uz jebkuru reģionu, tas nav attiecināms tikai uz Latgali. Kāds dalībnieks uzskata, ka nosaukums *Latgales ļaudis – laikmeta pārbaudījumu griežos* labāk atbilstu pirmajam naratīvam.

Tiek ieteikts vēstījumu tekstā vajadzētu iekļaut informāciju, kas pamatotu naratīva nosaukumu *Latgales ļaudis – laikmeta pārbaudījumu griežos*.

Tiek secināts, ka vēstījumos ir grūti ieraudzīt kopainu, jo to tekstā ir daudz liekvārdības. Tiek ieteikts otro naratīvu apvienot ar pirmo izveidojot pilnīgu, konkrētāku uz vieglāk uztveramu naratīvu.

Sākotnēji, redzot naratīva nosaukumu, tas asociējies ar nopietnāku un plašāku saturisko pusi, nekā šobrīd tajā iekļautie vēstījumi.

Būtu nepieciešams iekļaut **konkrētus piemērus, vēsturiskos notikumus** līdzīgi kā tas ir pirmajā naratīvā:

“Kāpēc, kad viņi ir pierādījuši savu spēku un duku. Iepriekšējā naratīvā tika teikts par Baltijas ceļu, par kongresu, valodu, bet šeit pilnīgi nekā. Vajadzētu papildināt ar konkrētiem vēsturiskiem notikumiem, lai sapro, t par ko ir runa.”

No kolāžām. Naratīva uzrunātie cilvēki: noslēgti, uzticīgi savām vērtībām, dzīvo vienveidīgi, notikumi notiek viņiem apkārt, paši aktīvi tajos neiesaistās, simulē darbību – noklausās problēmu, bet neko tālāk nedara, nerisina to. Latgale un tās problēmas viņus neskar, jo viņi neiedziļinās.

Visbūtiskākais kādam grupas dalībniekam šķiet pirmais vēstījums, jo tas ir viskonkrētākais un pašreizējo notikumu kontekstā arī visaktuālākais.

Lielākā daļa grupas dalībnieki piekrīt, ka trešais vēstījums, lai arī nekonkrēts, ir visbūtiskākais, jo **attiecas tieši uz Latgali**. Pirmie divi tikpat labi varētu attiekties arī uz jebkuru citu Latvijas

reģionu. Tiek secināts, ka globālo notikumu sekas izjūt un ar ekonomiskiem izaicinājumiem saskaras jebkurš reģions, ne tikai Latgale, tādēļ otrais vēstījums tiek vērtēts kā **nekonkrēts**, kas **neattiecas tieši uz Latgali**.

2. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, vecākie:

Pirmajā vēstījumā paustais *Latvija un Latgale ir mērķis Krievijas informācijas karā* skan kā **propagandisks sauklis**, norāda grupas dalībnieki. Ne novadi, ne cilvēki nav savā starpā vienoti, uzskata kāds grupas dalībnieks.

Informācijas kara ir daudz, norāda cits grupas dalībnieks, kas ir ļoti liela problēma. Diemžēl Latgale ir tieši tas reģions, kur varētu būt pirmās problēmas, norāda kāda grupas dalībniece:

“It sevišķi reģionos, kas ir pie Daugavpils, Krāslavas, tur ir ļoti daudz krievvalodīgo cilvēku un cilvēku, kas patērē Krievijas televīzijas kanālu saturu. Diemžēl, es uzskatu, ka tā ir ļoti liela problēma.”

Arī citos reģionos iet grūti, uzskata kāds grupas dalībnieks. Latgalei grūtākais ir tās atrašanās pierobežā. Grupas dalībnieki uzskata, ka latgaliešiem piemīt kritiskā domāšana un viņi saprot, kas ir un kas nav propaganda:

“Es domāju, ka Latgales ļaudīm ir ļoti stipras saknes un viņi ļoti stipri stāv uz zemes. Un es domāju, ka nekāda propaganda viņiem neiet.”

Vecāko citu novadu pārstāvjus visvairāk uzrunā **trešais** vēstījums “Latgale nestāv viena” un tas tiek vērtēts kā **visbūtiskākais**. Tikai vienotībā ar citiem novadiem Latgale var pastāvēt. Pārējiem reģioniem būtu jābūt garīgi tuvāk Latgalei.

No kolāžām. Naratīva uzrunātie cilvēki ir atvērti, pozitīvi, sirsnīgi, drosmīgi, spēj risināt problēmas, pateicoties viņu aktivitātei, Latgalē viss būs kārtībā.

“Latgalē dzīvo garīgi ļoti spēcīgi cilvēki. Es uzskatu, ka Latgalei ir ļoti labas perspektīvas. Gribētos tik, lai vispār visa Latvijas tauta turētos kopā, lai tā Latgale nejustos izstumta no kopējās saimes. Lai pārējie uzskatītu kā līdzvērtīgu partneri. Tas ir ļoti svarīgi.”

Pirmais vēstījums dažiem grupas dalībniekiem šķiet kā politisks lozungs, tomēr vēstījumi kopumā tiek uztverti pozitīvi.

Ieteikumi, papildinājumi otrajam naratīvam vecāko citu reģionu iedzīvotāju skatījumā **nav**.

3. naratīvs

III Latgale – vienota, pārliecināta un augoša

1. Latgale ir stipra un vienota. Tā nepakļaujas Kremļa meliem un provokācijām. Latgales cilvēki paaudzēs ir apliecinājuši savu mīlestību un gatavību cīnīties par Latviju.

2. Aiz Latgales un Latvijas stāv spēcīgi sabiedrotie – gan NATO, gan Eiropas Savienība, kas gatavi sargāt Latgali no pirmā tās centimetra.

3. Latgale ir lepna par savu vietu Latvijā un Eiropā. Iespējams, dažas lietas notiek lēnāk, nekā gribētos, taču Latgale mērķtiecīgi aug un attīstās.

4. Latgale piesaista jaunas investīcijas. Latgalē ir daudz veiksmīgu, uz ārvalstīm eksportējošu uzņēmumu.

5. Novadā ir arī spēcīgas amatniecības un mākslas tradīcijas, ko novērtē tuvu un tālu. Tūrisma sektors attīstās - Rēzeknes “GORS”, Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs ir kļuvuši par starptautiski atzītiem kultūras objektiem, piesaistot tūristus no ārvalstīm.

6. Latgales augstākās izglītības iestādes stiprina sadarbību ar uzņēmumiem un piedāvā moderno tehnoloģiju un inženierzinātņu studiju programmas. Atbalsts jauniešu nodarbinātībai veicina Latgales jauniešu zināšanu līmeņa celšanos un rada priekšnosacījumus augstas kvalifikācijas darbaspēkam reģionā.

Trešā naratīva nosaukuma: **“Latgale – vienota, pārliecināta un augoša”** izpratne, pirms iepazīšanās ar tā vēstījumiem:

- Daugavpils Universitātē ir brīvas pat budžeta vietas, **par augšanu var pastrīdēties**
- **Par augošu nevar uzskatīt** – pilsētas attīstās, bet lēni, no Balviem daudzi ir aizbraukuši projām, ir samazinājies iedzīvotāju skaits pilsētās; neatbilst patiesībai – neattīstās nedz Latgale, nedz Latvija; ilūzija, apšaubāms [nosaukums]
- **Ir augoša** – Latgalē attīstās jauni biznesi, tiek izveidotas jaunas darbavietas, atvērušies restorāni, kafejnīcas. Tiek izteikts pieņēmums, ka daļa Rīgā deklarēto rīdzinieku strādā un dzīvo Daugavpilī
- Latgale aug un attīstās, ir vienota
- Pilsētas veido Latgales vidi, un Latgales lauki izmirst, slēdz skolas, nav darbavietu. Attīstās tikai Latgales pilsētas, bet Latgales lauki “izmirst”
- Latgalē cilvēki ir ļoti saliedēti, garīgi stipri (t.sk. vecticībnieki), izpalīdzīgi
- Suģestējoša afirmācija, novēlējums, lozungs no tribīnes, kas nesaskan ar realitāti, jo ir bezdarbs, negatīva demogrāfiskā situācija
- Pārliecināta – jā, bet ne augoša
- Perspektīva redzama ekoloģijas virzienā – Latgalē ir neskarta, tīra daba
- Latgale attīstās kopā ar visiem pārējiem reģioniem
- Neveiksmīgi noformulēts teikums (divdabis beigās rada neveiklu/ smagnēju teikuma konstrukciju), vajadzētu – **Latgale aug vienoti un pārliecināti**
- Latgale ir vienota kā reģions
- Pagaidām Latgale nav augoša, bet **tai ir nepieciešamie resursi**; Latgalei ir nepieciešamie dabas resursi, kas ir Latgales lepnums, lai attīstītu tūrismu, rūpniecību, lauksaimniecību
- Latgalieši **nodod tradīcijas no paaudzes paaudzē**
- Latgale ir **nedaudz** vienota, pārliecināta un augoša

3. naratīvs, latgalieši, jaunākie (LV):

Trešā naratīva **vēstījumos ir iekļauts viss būtiskais**, norāda kāds grupas dalībnieks:

“Tur jau viss ir pateikts. Tas, ka Latgale dara un cenšas. Mēs cenšamies piesaistīt investīcijas, uzmanību ar mākslu un tradīcijām. Gribas ticēt, ka tas ir arī tas, kas palīdz. Visi tie uzskaitītie punkti. Tas ir tas, ar ko mēs varam un darām.”

Latgalē ir daudz mazu uzņēmumu, kas attīstās (piemēram, Rēzeknē saldējums). Arī tādi lieli uzņēmumi kā Sinsay atver savus veikalus Latgalē.

No kolāžām. Cilvēkos redzams optimisms, cerības, ka Latgalē un Latvijā pastāv attīstības iespējas un strādājot var sasniegt rezultātu. Radīt biznesu no idejas. Lai arī lēni, attīstība notiek. Tiek norādīts, ka latgaliešiem ir raksturīgi nepadoties, saskaroties ar grūtībām vai, piedzīvojot kādu neizdošanos – viņi ies un mēģinās atkal.

Kā grupas dalībniekiem nozīmīgi kultūras objekti Latgalē tiek nosaukti Rēzeknes kultūrvēstures muzejs, Balvu muzejs, Lūznavas muiža, Preiļi (ar skaisto pili, muzejiem, metāla mākslas galeriju, leļļu karaļvalsti), Aglona, Aglonas karaļu kalns, maizes muzejs. Nozīmīgākie starp tiem– Aglona un Lūznavas muiža.

Kā **būtiskākie** vēstījumi tiek nosaukti piektais, jo tajā minētas tradīcijas un amatnieki, tai skaitā keramiķi, ar ko Latgale ir bagāta, kā arī sestais, jo tajā vēstīts par jauniešiem. Jauniešiem Latgalē ir darba iespējas, vērtē kāds grupas dalībnieks.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka lai Latgale būtu vienota un pārliecināta, ļoti svarīgas ir investīcijas reģionā. Latgale var lepoties ar savām tradīcijām, amatniecību, saviem cilvēkiem, kas spēj ražot, dot. Lai Latgale varētu ražot un pelnīt, tai ir nepieciešamas investīcijas.

Trešā naratīvi **vēstījumi** tiek raksturoti, kā **īsi**, bet **kodolīgi**, kas tiek vērtēts pozitīvi.

3. naratīvs, latgalieši, jaunākie (RU):

Ja naratīvs, tikai pēc nosaukuma nolasīšanas, grupas dalībniekiem šķiet pozitīvs un optimistisks, tad **lielākajai daļai tā vēstījumu viņi nepiekrīt**.

Kāds grupas dalībnieks piekrīt tikai sestajam vēstījumam, jo tikai izglītības jomā ir vērojams progress. "RTU Rēzekne" kļūst par daļu no Rīgas RTU un tajā ir spēcīgs akadēmiskais personāls. Tomēr ne ekonomiskā izaugsme, ne investīciju piesaiste Latgalē nav novērota. Par to liecina oficiālā statistika, tādēļ pirmos piecus vēstījumus dalībnieks vērtē kā melus.

Trešajā vēstījumā īsti nevar piekrist tam, ka *Latgale mērķtiecīgi aug un attīstās*. Kaut kāda attīstība notieko, bet tā nav raksturojama kā mērķtiecīga. Tiek norādīts arī, ka trešajam un ceturtajam vēstījumam tomēr daļēji piekrist var – ir izbūvētas promenādes, vairāk nekā iepriekš notiek dažādi pasākumi.

Kāds cits grupas dalībnieks norāda, ka starp visiem sešiem vēstījumiem var piekrist tikai piektajam vēstījumam. Sestajam nevar piekrist, jo Daugavpilī slēgtas divas augstākās izglītības iestādes (filiāles), tiek apvienotas skolas. Latgalē piedzimst 2-2,5 reizes mazāk cilvēku, nekā nomirst. Jaunieši reproduktīvajā vecumā darba trūkuma un atbilstošas izglītības trūkuma dēļ ir spiesti doties uz ārzemēm un veidot ģimenes tur. Tie cilvēki, kas dodas uz ārzemēm, Latgalē nekad vairs neatgriezīsies, tiek spriests grupā.

Kāds grupas dalībnieks kā nozīmīgāko vērtē otro vēstījumu - NATO un Eiropas Savienības pieminēšana tiek vērtēta pozitīvi, tomēr tajā viss ir stipri izskaistināts un idealizēts, norāda citi.

Vairāki grupas dalībnieki kā nozīmīgāko nosauc piekto vēstījumu: tajā var piekrist gan **tūrisma sektora attīstībai**/ tūristu piesaistei, gan tam, ka **Latgalē ir spēcīga kultūra un tradīcijas**.

No kolāžām. Vēstījumus varētu pieņemt cilvēki, kas neiedziļinās tēmā par to, kas notiek patiesībā. Ja, saka, ka viss ir labi, tāpat tā arī ir. Viegli un nenopietni, pozitīva vienas dienas domāšana.

Kā nozīmīgas vietas/ objekti Latgalē tiek minēti Olimpiskais centrs Rēzekne, Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centru "Zeimuļs" Rēzeknē, kas tiek raksturots kā lielisks visās jomās - celtne no arhitektūras viedokļa ir skaista, šajā centrā ir daudz interešu izglītības pulciņu bērniem [*interesu izglītības nodaļā 2024./2025. m.g. darbojas 62 interešu izglītības programmas*], Daugavpils cietoksnis.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka kultūras kopšana un valodas saglabāšana Latgalē, protams, ir vērtējamas pozitīvi, tomēr ekonomika ir vissvarīgākais jautājums un izvēloties, par ko balsot vēlēšanās, ir jāizlasa gan politisko kampaņu bukleti, gan jāizpēta partiju ekonomiskās programmas. Politikiem būtu jāizglīto iedzīvotāji un tas jāskaidro. No ievēlētajiem deputātiem būs atkarīga turpmākā virzība.

3. naratīvs latgalieši, vecākie (LV):

Grupas dalībnieki **vairāk piekrīt** piektajam un sestajam vēstījumam, **pārējie šķiet diskutabli**.

Tiek atzīts, ka vēstījumi pauž vēlamu, diemžēl Latgalē šobrīd tā nav.

Kāda grupas dalībiece norāda, ka sestajā vēstījumā nav pieminētas humanitārās zinātnes (valoda, literatūra, māksla, pedagoģija), kas ir īpaši svarīgas cilvēka personības veidotājas.

Kāds cits dalībnieks aktualizē problēmu, kur Latgalē strādāt augstas kvalifikācijas speciālistam, norādot, ka trūkst darbavietu.

Kā nozīmīgu grupas dalībnieki nosauc piekto vēstījumu, jo Latgalē ir spēcīgas amatniecības un mākslas tradīcijas (piemēram, Latgales podnieki). Tiek arī norādīts, ka cilvēkiem sākotnēji jābūt paēdušiem, tikai tad varēs baudīt mākslu.

No kolāžām. Cilvēki kolāžā ir tie, kuri ir atgriezušies Latgalē, priedājas tajā dzīvot un ir uzsākuši uzņēmējdarbību. Viņiem ir reāla vīzija. Diemžēl šādi cilvēki ir mazākumā. Šiem cilvēkiem ir Lepnums par Latgali:

“Kā Tu vari domāt par nākotni, ja Tu nelepojies ar to, kas Tu esi un kur Tu esi? Ja man šeit nepatīktu, es aizbrauktu un tur turpinātu savu nākotni.”

Trešajā vēstījumā minētais sasaucas ar domām par Latgales jauniešiem – jauniešiem šobrīd ir tāda vīzija, kā vēstījumā norādīts:

“Viņiem ir sava vīzija, savs plāns, viņi redz Latgales attīstību ar jaunām idejām, kuras viņi ir redzējuši, pabraukājot pa pasauli.”

Kā nozīmīgas vietas/ objekti Latgalē tiek minētas Aglonas bazilika, Upītes kultūrtelpa (atbalsta latgalisko un latvisko, “*viņus zina*”), Naukšēnu kultūrtelpa.

Kā būtiskākie tiek norādīti otrais, trešais, ceturtais, piektais vēstījums:

“Šeit [trešajā naratīvā] iet daudz runa par vienotību, par NATO, Eiropu, ārzemju investoriem. Vai mēs izjūtam no savas puses, ka esam vienoti ar Latviju? Par to pašu valdības attieksmi, cik tiek ieguldīts, padarīts Latgales attīstībai. Es nerunāju par naudas summām. Rezultātu mēs neredzam, protams daudz kas no mums ir atkarīgs. Vai mēs ceram uz ārzemēm un ārzemju investīcijām vai tomēr tā Latvijas valdība aktīvi iesaistīsies? Tā trūkst. Latvijas iesaiste Latgales attīstībā.”

3. naratīvs, latgalieši, vecākie (RU):

Vecākās latgaliešu grupas krievu valodā dalībnieki **pilnībā nepieņem pirmo, otro un trešo vēstījumu**. Tie asociējas ar vēlmi Latgali piesaistīt Latvijas, Eiropas pusei, izveidojot dzelzs priekškaru ar Krieviju, tādēļ Latgale tiek pārliecināta būt Latvijas pusē:

“Первые три пункта.... теперь мы граница и этот занавес должен быть у нас, поэтому нас уговаривают – латгальцы Вы молодцы, Вы такие классные, но язык мы Вам не дадим, зарплата у Вас будет самая маленькая по Латвии, но Вы молодцы и Вы должны держаться.”

Tie ieteikts pirmajā vēstījumā atteikties no otrā teikuma (*Tā nepakļaujas Kremļa meliem un provokācijām*), tad ar to viss būs kārtībā.

Kāds grupas dalībnieks, runājot par otro vēstījumu, norāda, ka latgaliešu valodā runājošie aktīvisti tā arī uzskatot, ka nepieciešamības gadījumā, NATO nāks palīgā (jo tā stāstot televīzijas raidījumos). Grupas dalībnieki gan tam netic. Viņi drīzāk uzticas Zemessardzes vīriem.

Ceturtais, piektais un sestais vēstījums tiek atzīti par labiem esam un atbilstoši īstenībai: Latgalē ir labas kvalitātes izglītība, ir spēcīgas amatniecības tradīcijas.

Par sesto vēstījumu tiek atzīts, pat ja jaunieši mācās Latgales augstskolās, pabeidzot studijas, viņi dodas strādāt Rīgā. Latgalē nav ražošanas, kur nodarbināt augsti kvalificētu darbaspēku, spriež grupas dalībnieki. Tiek norādīts, ka Latgale nevar tikt apzīmēta kā “augoša”, jo daudzi cilvēki no tās aizbrauc.

Kā naratīva mērķis tiek norādīts **mēģinājums pārliecināt, ka viss būs labi, mēģinājums izvest Latgales reģionu no depresijas.**

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka problēma aprakstīta pirmajā vēstījumā, aizstāvība – otrajā, bet pārējie stāsta par to, ka viss būs labi.

No kolāžām. Konceptija uzrunātu mērķtiecīgus, pārliecinātus, nopietnus un apņēmīgus cilvēkus. 72 stundu soma viņiem jau būtu sakrāmēta. Māk sevi parādīt, viņiem ir agresīvs skatījums uz visu, “kas nav ar mums, tie ir pret mums”. Kā viņi teiks, tā arī būs. Tikai viņu viedoklis ir tas pareizais, viņus neinteresē citu viedokļi. *[Cilvēkus kolāžā grupas dalībnieki neasociē ar sevi]*

Kā nozīmīgas vietas/ objekti Latgalē, ko varētu apsvērt iekļaut naratīvā tiek minēti Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrs “Zeimuļš” Rēzeknē, Olimpiskais centrs Rēzeknē, Latgales Kultūrvēstures muzejs, Aglona, melnās keramikas darbnīca (melnā keramika galvenokārt tiek veidota tieši Latgalē, stāsta grupas dalībnieki).

Nav taisnība, ka Latgale piesaista jaunas investīcijas, norāda grupas dalībnieki. Būtu jāformulē, ka Latvija piesaista jaunas investīcijas Latgalei vai Eiropas Savienība piesaista jaunas investīcijas Latgalei.

Latgale vienmēr esot lepojusies, ka ir bijusi tilts starp Austrumiem (Krieviju) un Rietumiem (Eiropu), norāda kāds grupas dalībnieks. No robežas izveidošanas brīža Latgale zaudē savu lepnumu par to, ka bijusi savienjošais posms. Tādēļ Latgale zaudē priekšrocības, investīcijas, tranzītu. Latgale senāk lepojās ar savu vietu Latvijā, laikā kad tā bija šis tilts.

Ja Latvija būtu draugs ar Krieviju, tad uz Latgali brauktu vairāk tūristu no Krievijas, un tad arī jautājums par SPA centra nepieciešamību nerastos, spriež grupas dalībnieki.

3. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, jaunākie:

Grupas dalībnieki, līdzīgi kā iepriekšējos naratīvos, arī šajā, tā vēstījumos saskata **konkrētības, konkrētu piemēru trūkumu**. Kā izņēmums tiek norādīts piektais vēstījums, kur ir šie konkrētie piemēri: Rēzeknes Gors un Marka Rotko muzejs.

Ceturtajā vēstījumā, runājot par jaunajām investīcijām, būtu jānorāda konkrēta uzņēmuma nosaukums. Tas pats arī attiecībā uz augstākās izglītības iestādēm – būtu jānorāda to nosaukumi, uzskata grupas dalībnieki.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka otrais vēstījums īsti neattiecas uz Latgali, bet gan uz Latviju kopumā.

Grupas dalībniekiem patīk sestais vēstījums – Latgalē tikusi atvērta Rīgas Inženiertehniskajai vidusskolai līdzīga vidusskola, kas ir spējīga sagatavot izglītotus cilvēkus.

Trešais naratīvs, salīdzinājumā ar pirmo un otro, tiek raksturots, kā diezgan labi izdevies.

Kādam grupas dalībniekam šķiet, ka otrais un trešais vēstījums būtu apvienojami. Atsevišķi tiek šķiet vispārīgi, bet apvienoti izveidotu konkrētāku un spēcīgāku vēstījumu.

Tiek norādīts, ka pārāk daudz ir pieminēts reģions, nevis tā cilvēki. Būtu nepieciešams vairāk **atklāt Latgales cilvēku spēku**:

“Te [īpaši trešajā vēstījumā] ir daudz piemēru par teritoriju, bet maz par cilvēkiem. Ka viņi ir pārliecināti par sevi, nesakoties ne uz ko. [Latgale] aug primāri tāpēc, ka cilvēki, nevis tas ietver tikai teritorijas nosaukumu.”

No kolāžām. Naratīvs patiktu zinātkāriem, izglītotiem, uzņēmējdarbību vēršiem cilvēkiem, kas gatavi darīt, rīkoties.

Kā **nozīmīgas vietas/ objekti Latgalē**, ko varētu iekļaut naratīvā, tiek minētas latgaļu viensētas, rakstnieku mājām [netiek konkretizēts], mājām kur dzīvojuši ievērojami cilvēki.

Naratīvu būtu nepieciešams **papildināt ar konkrētāku informāciju, pareizāk tekstuāli noformēt**. Tiek ieteikts naratīvu **sasaistīt ar Latvijas valsts karogu**, jo tas vēsturiski nāk no latgaļu cilts, kas saistīta ar Latgales teritoriju:

“Tas būtu papildus foršs naratīvs, to ka Latgale ir ne tikai atstumts reģions, kuru cenšamies dažādi stutēt ar kultūrvēsturiskiem faktiem, bet tā ir vēsturiska teritorija, kas ir saistīta ar vienu no svarīgākajiem Latvijas valsts simboliem - sarkanbaltsarkano karogu.”

Tiek ieteikts **vēstījumus tulkot arī latgaliešu valodā**, lai cilvēki iepazītos ar valodu, kā tā izskatās, kā izskan. Lai būtu priekšstats, ka latgaliešu valoda ir tuvu, ka Latvijā ir cilvēki, kas runā latgaliski.

Kā **būtiskākie vēstījumi** tiek norādīti piektais (jo konkrēts, ar piemēriem, visspēcīgākais), sestais (tiek ieteikts pieminēt konkrētu izglītības iestādi), otrais (pierošanas teritorijā latgaliešiem jābūt pārliecinātiem par sevi, gadījumā, ka notiek iebrukums):

“Manuprāt viņiem [Latgales iedzīvotājiem] ir jāapzinās tas, ka viņi ir ne tikai Latgales iedzīvotāji, ne tikai Latvijas pilsoņi, bet arī Eiropas Savienības pilsoņi. Tādējādi var veicināt lielāku piederības sajūtu ne tikai Latvijai, bet arī Eiropai.”

Kāds grupas dalībnieks kā nozīmīgāko norāda ceturto vēstījumu, jo tas vēsta par attīstību. Ar investīcijām grupas dalībnieks saprot jaunas darbavietas, kas ir kā investīcija nākotnei.

3. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, vecākie:

Vispozitīvāk grupas dalībnieku vidū tiek vērtēts piektais, bet **visskeptiskāk** – sestais vēstījums.

Ar ceturto vēstījumu tiek saskatītas lielas problēmas, jo Latvijai, it īpaši Latgalei vāji veicas ar investīciju piesaisti.

Sestajam vēstījumam attiecībā uz izglītības iestāžu piedāvātajām studiju programmām tiek piekristis *[Latgales augstākās izglītības iestādespiedāvā studiju programmas]* tomēr tiek norādīts, ka kvalitatīvāku izglītību iespējams iegūt Rīgā.

Visskeptiskāk tiek vērtēts sestais vēstījums attiecībā uz investīcijām, jauniešu nodarbinātību.

Kā problēma tiek norādīts apstāklis, ka, iegūstot izglītību, trūkst augstu kvalificētu darba vietu, kur doties strādāt. Iekams nebūs pārrobežu sadarbības ar kaimiņu valstīm, Latgalē vienmēr būs pagrimums, uzskata kāds grupas dalībnieks.

Trūkst informācijas, kas pamatotu sestā vēstījuma daļas par jauniešu nodarbinātību patiesumu [Atbalsts jauniešu nodarbinātībai veicina Latgales jauniešu zināšanu līmeņa celšanos] – “Kur viņi ir redzami, ko viņi ir sasnieguši un vai tas bija derīgs?”

“Es neesmu dzirdējusi, ka Latgales jaunieši būtu kaut ko starptautisku sasnieguši, kaut ko izgudrojuši unikālu... lai kaut kā izceltu, ka tie jaunieši ir spējīgi un talantīgi, tam vārdam ir jāiziet ārpus Latvijas. Un tad var teikt, ka no Latvijas nāk gudri bērni.”

Grupas dalībnieki piekrīt, ka var piekrist tam, ka latgalieši ir lepni par sevi, savu dzīvesveidu, tomēr nav sajūtas, ka vēstījumos paustais ir patiesība.

Kā realitātei tuvākais tiek vērtēta piektais vēstījums – “Latgales nākotne ir tūrisms un māksla, rokdarbi, tradīcijas. Un [Latgalē ir] ļoti skaista daba.”

Tiek piekrists arī otrajam vēstījumam, kas tiek vērtēts kā patriotisks

No kolāžām. Vēstījumus varētu pieņemt ļaudis, kam raksturīga rakstura stingrība, turēšanās pie sava. Tie, kuri būtu gatavi ieguldīt enerģiju, lai vēstījumos paustais piepildītos. Cilvēki, kuri par sevi var pastāvēt, stāties pretī grūtībām, tiekties pēc panākumiem. Spītīgi, ar cerībām, iet uz savu mērķi.

Kā nozīmīgas vietas/ objekti Latgalē tiek minēta Aglonas bazilika, Daugavpils teātris, Daugavpils cietoksnis, keramiķu Ušpeļu dzimta, kas rīko arī meistarklases, vada ekskursijas.

Kāds grupas dalībnieks iesaka papildināt naratīvus noteikti, pieminot Latgalei raksturīgo pārtiku un ekoloģiju (daudz mežu, ūdeņu, dzīvnieku).

4. naratīvs

IV Latgale smeļ spēku savā daudzveidībā un dabas ainavā

1. Latgales spēka pamatā ir Latgales cilvēki – stipri, izturīgi, viesmīlīgi un darbīgi īpaši ar savu neatlaidību, sīkstumu un spēju pielāgoties, nekad nezaudējot savu identitāti un piederību dzimtajai zemei.

2. Latgales cilvēku dažādība ir nevis problēma, bet bagātība. Dzīvojot tirdzniecības ceļu krustcelēs, Latgales cilvēki vienmēr ir sarunājušies dažādās valodās, bet tos vieno mīlestība pret savu zemi, savu novadu, savu Latviju. Latgales cilvēki ir vienoti un gatavi pretoties ikvienam, kas apdraud Latgales un Latvijas brīvību, demokrātiju un pašnoteikšanos.

3. Latgale ir īsta un patiesa. Autentiski un nesamāksloti ir ne vien tās cilvēki, bet arī kultūra un daba. Sava valoda, amatniecība, bagātā kultūra, kas izveidojusies dažādu tautību, reliģiju un tradīciju mijiedarbībā, 1200 dažādi ezeri, neskartā, skaistā un daudzveidīgā daba, padara Latgali par vienu no īpašākajiem reģioniem Latvijā un arī Eiropā.

Ceturtā naratīva nosaukuma: “**Latgale smeļ spēku savā daudzveidībā un dabas ainavā**” izpratne, pirms iepazīšanās ar tā vēstījumiem:

- Latgales lielākais lepnums ir tās daba
- Latgalē katra pilsēta ir atšķirīga, kas padara Latgali daudzveidīgu. Katrā pilsētā ir sava atmosfēra, arhitektūra, noskaņojums. Arī cilvēki katrā pilsētā atšķiras
- Daudzveidība cilvēkos: “Reti kurš dara tikai savu pamatdarbu. Mūsu cilvēki ir tik plaši. Ja viens papildus ceps maizi, otrs remontēs mašīnas, trešais vēl kaut ko.. Mēs varam lekt, skriet, darīt, lai sasniegtu mērķi.”
- Nosaukums ļoti patīk: Latgales daba ir spēka vieta un pēc tās tiek skumts ikreiz atrodoties prombūtnē
- Latgali zina un mīl tās dabas ainavas dēļ – šeit atrodas skaisti meži un ezeri

- **Latgale smeļ spēku savā daudzveidībā un dabas ainavā** – šajā teikumā ir viss pateikts par Latgali: *“Es pats personīgi smeļu spēkus no dabas”*; *“Šķiet, katram latgalietim ir savs stūrītis, par kuru viņš priecājas”*
- Patīk, jo raksturo Latgali kā reģionu – daudzveidība dabas ainavās, dažādu tautību apdzīvots reģions; *“Kā mēs visi minējām – Latgalē ir skaista daba, [tā ir] zilo ezeru zeme. Arī daudzveidība norāda uz to, ka ir daudz, dažādas tautības dzīvo šajā reģionā.”* Tiek norādīts, ka tieši Latgalē no visiem Latvijas reģioniem ir sastopami melnie stārķi.

4. naratīvs, latgalieši, jaunākie (LV):

Visi trīs ceturta naratīva **vēstījumi grupas dalībniekiem šķiet tuvi**. Pēc ceturta naratīva vēstījumu noklausīšanās, grupas dalībnieki piekrīt izteiktajam, ka ir jābūt lepniem par sevi kā par latgaliešiem:

“Mums ir jālepojas ar to, kas mēs esam. Jā, mēs tādi esam. Tieši tādi ir tie latgalieši.”

No kolāžām. Naratīvs personīgi uzrunā grupas dalībniekus un viņi asociē sevi ar cilvēkiem kolāžā, kuriem raksturīgs gan gremdēšanās pārdomās, nopietnība, gan dzīvesprieks. *“Mēs ejam pie ezeriem, apdomājot savas domas un tad liekas, ka smelies spēku.”*

Būtiskākais grupas dalībniekiem šķiet trešais vēstījums, kas pauž, ka Latgale cilvēki ir īsti, patiesi, autentiski un nesamāksloti.

Kādam tuvāks šķiet pirmais vēstījums, jo Latgales cilvēki ir tie, kas veido pašu Latgali:

“Tas ir pats svarīgākais, kas mums ir Latgalē, jo ja ne iedzīvotāji, mūsu tauta, tad Latgale nenestu savu nosaukumu, valodu, visas tās tradīcijas.”

Kopumā ceturtais naratīvs grupas dalībniekus uzrunā personīgi un viņiem tas šķiet **paties, saturiski pilnīgs un emocionāli piesātināts**. Papildinājumi/ korekcijas naratīvā nav nepieciešamas.

4. naratīvs, latgalieši, jaunākie (RU):

Lielākajai daļai grupas dalībnieku naratīva vēstījumos **saturiski viss patīk**, viss norādītais atbilst patiesībai. Naratīvs ir pozitīvs un izraisa smaidu.

“Если предыдущее [iepriekšējie naratīvi] могло понравится тем, кто здесь никогда не жил и не знает всю эту внутренку, а здесь [ceturta naratīva vēstījumos] именно идёт бальзам на душу самим латгальцам и то что откликается у нас у местных.... в этом повествовании больше хотят показать всем какая Латгалия и текст тут пропитан теплотой, и он душевный и позитивный и стало немножечко теплее и читая этот текст ты понимаешь зачем сюда можно ехать”

No kolāžām. Mierīgi, apmierināti, mājas cilvēki – arī Latgales krievvalodīgo jauniešu grupas dalībnieki asociē sevi ar cilvēkiem kolāžā. Viņiem tāpat kā grupas dalībniekiem viss naratīvā patīk.

Kāds grupas dalībnieks iesaka naratīvā pieminēt arī **latgaliešu valodu** kā apliecinājumu tam, ka latgalieši ir spējuši saglabāt savu kultūru. Latgaliešu valoda reģionā ir izplatīta, un tajā runā daudzi, norāda grupas dalībnieks.

Pirmais vēstījums tiek vērtēts, kā īpaši izdevies un nacionālo pašapziņu paceļošs:

“Он [четвертā naratīva pirmais vēstījums] правдивый и так классно тут все слова подобраны и всё так и есть и начинаешь об этом всё задумываться и вспоминаешь людей и понимаешь, что они такие и есть. И этот текст тешит национальное самолюбие.”

Arī trešais vēstījums tiek izcelts kā viens no vislabākajiem.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka diskutējams ir otrajā vēstījumā paustais: *Latgales cilvēki ir vienoti, un gatavi pretoties ikvienam, kas apdraud Latgales un Latvijas brīvību, demokrātiju un pašnoteikšanos.*

Tiek piekrists, ka Latgales cilvēki ir vienoti kā tauta, tomēr ne visi saprot, par ko viņiem būtu jācīnās un kam jāpretojas, tādēļ būtu nepieciešama vadība. Savukārt par pašnoteikšanos cilvēki neuztraucas, jo ar to tāpat viss ir kārtībā.

Vienīgais, kas tomēr līdz galam nepatīk, kādēļ šajā naratīvā būtu jāpiemin Eiropa. Grupas dalībnieki iesaka trešo vēstījumu **nobeigt ar vārdu “Latvijā”, svītrojot “un arī Eiropā”.** (*neskartā, skaistā un daudzveidīgā daba, padara Latgali par vienu no īpašākajiem reģioniem Latvijā*). Tas tiek pamatots ar to, ka Eiropā noteikti ir līdzīgi reģioni ar skaistu dabu.

4. naratīvs, latgalieši, vecākie (LV):

Vecākās latgaliešu grupas dalībniekiem kopumā **naratīvs patīk.**

Naratīvā izcelta Latgales daudzveidība, Latgalei raksturīgais. Tiek piekrists, ka Latgales spēka pamatā ir Latgales cilvēki, jo bez Latgales cilvēkiem, Latgale nevarētu pastāvēt. Cilvēki no paaudzes paaudzē nodod mantojumā tradīcijas.

Pirmajam vēstījumam grupas dalībnieki pilnībā piekrīt, jo *“Latgales spēka pamati ir Latgales cilvēki”*. Pirmais vēstījums grupas dalībniekos raisa pārdomas, ka cilvēku Latgalē drīz vairs nebūs, jo vasaras periodā (kad augstskolās ir brīvlaiks), Rēzeknē ielas ir tukšas.

Arī trešajam apgalvojumam tiek piekrists – Latgalē patiešām ir daudz ko redzēt.

Arī latgaliešu vecākās grupas latviešu valodā dalībnieki norāda, ka, lai arī naratīva virsrakstā minēta daba, vēstījumos tā nav pieminēta. **Nepieciešams vēstījumos runāt par dabu**, uz ko norāda naratīva nosaukums.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka vēstījuma tekstam *Latgales cilvēku dažādība ir nevis problēma, bet bagātība*, atbilstoši realitātei jūtu jāskan *Latgales cilvēku dažādība ir nevis bagātība, bet problēma*, jo ne visi Latgalē dzīvojošie cilvēki ir lojāli Latvijas valstij: *“vienā gaida, latviešus, otri krievus”*. Latgales cilvēku dažādība ir gan stiprā, gan vājā puse, uzskata grupas dalībnieki.

“Būtu jau protams labi, ja tā dažādība būtu bagātība. Bet bieži vien tā dažādība ir problēma. Mums dažbrīd pietrūkst mugurkaula, jo Latgalei raksturīgi tas, ja tu sāc runāt krieviski, tu pārej uz krievu valodu. Un pēc pāris teikumiem izrādās, ka mēs abi esam latvieši. Tad ir ļoti dīvaina sajūta.”

Tiek norādīts, ka “tirdzniecības krustceļi” vairs nav aktuāli mūsdienām un neatbilst šodienas ģeopolitiskajai situācijai.

No kolāžām. Cilvēki redz savu autentiskumu un atpūšas brīnišķīgajā Latgales dabā, ir dzīvespriecīgi. Tomēr šie cilvēki neredz patiesās problēmas Latgalē, neseko politikai, līdzīgi kā aizbraucot uz ārzemēm atvaļinājumā. Redz skaistu dabu, domā optimistiskas domas un

nesaprot: “*par ko latgalieši te sūdzas, viss viņiem te ir*”. Viņi redz, ka viss ir labi un būs tikpat labi arī turpmāk.

Naratīvā tiek ieteikts vairāk pieminēt dabu (Latgalē ir ne tikai ezeri, bet arī upes, meži, norāda kāds dalībnieks).

4. naratīvs, latgalieši, vecākie (RU):

Latgalē patiešām pastāv daudzveidība un cilvēki spēku smeļas dabā, piekrīt grupas dalībnieki. Grupas dalībnieki piekrīt tam, ka Latgalē ir stipri, izturīgi, strādīgi un neatlaidīgi cilvēki, kuri spēj visam pielāgoties.

Grupas dalībniekiem patīk, un viņi piekrīt pirmajam un trešajam ceturtā naratīva vēstījumam, bet ir skeptiski par otrajā vēstījumā pausto *Latgales cilvēki ir vienoti un gatavi pretoties ikvienam, kas apdraud Latgales un Latvijas brīvību, demokrātiju un pašnoteikšanos*, un iesaka to labot. Otrajā punktā uzrakstītais tiek vērtēts kā **propaganda**. Nav skaidrs, kas domāts ar “pašnoteikšanos”. Pirms tam ir teikts, ka tauta ir vienota, bet tad tiek runāts par Latgales pašnoteikšanos. Nav skaidrs, kas tieši ļaus Latgalei pašnoteikties. Izskan viedoklis, ka vajadzējis Latgales pašnoteikšanos iegūt 1991. gadā, un tad Latgale varētu būt tilts starp Austrumiem un Rietumiem.

“Я это вижу, как такое закрытое местечко [Latgale], у которых есть деревца, и там у них пчёлки летают и у них есть озёра, но, если что вдруг мы возьмём автоматы и будем отстреливаться.”

Otrais vēstījums nesaistās ar ceturtā naratīva nosaukumu, kur minēta spēka smelšana dabas ainavā. Tas neatbilst tēmai/ nosaukumam. Tieši no šīs rindkopas mēs nesmeļamies spēku, smeļoties spriež grupas dalībnieki.

No kolāžām. Cilvēki, kurus uzrunātu šis vēstījums ir laipni, pozitīvi, viņi redz, ka Latvijas zied, šie cilvēki ir strādīgi un viņiem ir savi nākotnes plāni. Latgalē viņi lepojas ar kultūru, latgaliešu valodu, amatniecību, dabas bagātībām. Viņi ir spējīgi veidot dialogu, komunicēt ar citiem. Viņi nedosies nekur prom, bet realizēs sevi, tur, kur viņi ir.

Grupas dalībniekiem vislabāk patīk pirmais vēstījums, jo bez cilvēkiem nebūtu nedz Latgales, nedz Latvijas.

4. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, jaunākie:

Jaunākajiem citu reģionu pārstāvjiem kopumā naratīvs ļoti patīk.

Tiek norādīts, ka naratīva vēstījumos ir pārāk maz pieminēta daba, naratīva nosaukums vedinājis domāt, ka naratīvā tiks plašāk aprakstīta daba.

“Vajadzēja vienu punktu atvēlēt tikai dabai. Savādāk mums ir tikai trīs punkti un tā pati daba ir pusīte labi ja no viena.”

Ceturtā naratīva pirmais vēstījums, kādam grupas dalībniekam sasaucies ar iepriekšējā naratīvā lasīto – ka pārmaiņās latgalieši ir izturīgi un šis vairāk attiektos uz iepriekš lasīto, šajā naratīvā būtu nepieciešams uzsvērt tieši dabu – tā grupas dalībnieks.

Grupā tiek arī norādīts, ka prasītos, lai tiktu aprakstīta Latgalē pastāvošā reliģiskā daudzveidība (vec ticībnieki, katoļi, luterāņi u.c.), uzsverot to, ka “dažādu reliģiju pārstāvji jau gadsimtiem ilgi ir dzīvojuši Latgalē.

Naratīvs pamatā ir attiecināms uz “Latgales sirdi” – Latgales cilvēki, daudzveidība un daba. Tiek norādīts, ka ļoti patīk, ka naratīvā parādās cilvēki, ne tikai reģiona nosaukums, jo tieši cilvēki ir tie, kas veido reģionu.

No kolāžām. Enerģētiski spēcīgi cilvēki, domājoši, atbildīgi, pārliecināti. Apzinās savas vērtības. Vēstījumi saskan ar viņi iekšējām pārdomām un redzējumu par Latgali.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka varētu atteikties no pirmā vēstījuma, to pievienojot kādam no iepriekšējiem naratīviem. Atsevišķs vēstījums būtu jāatvēl dabai, atsevišķs – reliģijas daudzveidībai.

Ceturtais naratīva otrais vēstījums tiek vērtēts kā visspēcīgākais, visbūtiskākais. Kāds grupas dalībnieks norāda, ka tieši otrais naratīvs atspoguļo grupas dalībnieka kopējo vīziju, kā viņš vēlētos, lai šie naratīvi būtu uzrakstīti: *“Vispirms mēs izstāstām visas daudzveidības un unikālitates visos punktos un tad pēdējo ieliekam to, ka vispār šī nav problēma, bet tas ir super, ka tā ir.”*

Gribētos no trešā vēstījuma izņemt par dabu un izveidot atsevišķu vēstījumu.

Citu reģionu jauniešu grupā tiek ieteikts nomainīt naratīva nosaukumu **“Latgale smeļ spēku savā daudzveidībā un dabas ainavā” uz “Latgale smeļ spēku daudzveidībā un dabas ainavās”**, kas tiek pamatots ar to, ka Latgalē nav tikai viena dabas ainava, arī vietniekvārds “savā” ir lieks, jo “kurā tad citā”. Šādi nosaukums būtu konkrētāks un spēcīgāks.

4. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, vecākie:

Vēstījumiem tiek pilnībā piekrists, jo tajos vienkāršā veidā tiek runāts par visu to, kas ir labs Latgalē:

“Simts procentīgi labs stāsts par Latgali; “Te viss pareizi katrā vārdā”.

Kādam grupas dalībniekam nav līdz galam skaidrs, ko nozīmē ceturtais naratīva nosaukumā ietvertais “smeļ spēku” – vai Latgale pati smeļ spēku ar to, kas tajā ir, vai cilvēki, kas aizbrauc uz Latgali var smelties spēkus. Dalībnieks norāda, ka nepārzina Latgales iedzīvotāju etnisko sastāvu.

Kāds grupas dalībnieks norāda, ka nepiekrīt otrā vēstījuma pēdējam teikumam (*Latgales cilvēki ir vienoti un gatavi pretoties ikvienam, kas apdraud Latgales un Latvijas brīvību, demokrātiju un pašnoteikšanos*), jo Latgales iedzīvotāji ir etniski dažādi (ir daudz krievvalodīgo), ar dažādiem uzskatiem.

No kolāžām. Mierīgi, garīgi, piezemēti, dabiski cilvēki, viesmīlīgi, darbīgi, draudzīgi, sirds gudri. Viņiem ir svarīgi uzturēt dzīvas tradīcijas ēdiena gatavošanā, mākslā, tautastērpos. Dzīvot tīrā vidē un pašiem arī uzturēt šo vidi tīru. Stāvētu par Latgali.

Kā visvairāk izdevies vēstījums visbiežāk tiek nosaukts trešais, arī otrais.

Tiek norādīts, ka naratīvā paustā dažādība (*Latgales cilvēku dažādība ir nevis problēma, bet bagātība*) nav viennozīmīgi uztverama kā pozitīva. Dažādība tiek vērtēta kā pozitīvi uztverama cilvēces kontekstā, tomēr Latgalē ir daudz krievu un nav zināms ko viņi domā un kā izšķirošā brīdī rīkosies, vai neklūs par upuriem propagandai. Svarīgi ir kontekstuāli akcenti, norāda kāds grupas dalībnieks.

Citu ieteikumu/ papildinājumu grupai nav.

5. naratīvs

V Latgale ir Eiropa

1. *Latgale ir, bija un būs Latvija - viena no latviešu vēsturiskajām zemēm. Latgales vēsturiskais mantojums un izaicinājumi atšķiras no citiem novadiem ģeogrāfiskās atrašanās vietas dēļ, taču Latgales cilvēkus vieno mīlestība pret savu zemi.*
2. *Latgalē - kā Eiropas miniatūrā - runā dažādās valodās, taču valsts valoda ir latviešu valoda.*
3. *Latgale veras uz rietumiem, nevis austrumiem, un ciena Eiropas vērtības kā demokrātiju, viedokļa brīvību, sadarbību un citas.*

Piektā naratīva nosaukuma: **“Latgale ir Eiropa”** izpratne, pirms iepazīšanās ar tā vēstījumiem:

- Latgale ir Eiropa – neapstrīdams fakts
- Tāda sajūta, ka kaut kur būtu jāiestājas, bet “Latgale ir Latgale”
- Nosaukums asociējas ar Ukrainu, jo Ukrainai bija līdzīgs teiciens “Ukraina ir Eiropa”
- Pārāk skaļi izkliegt, ka Latgalei jābūt Eiropas sirdij
- Vairāk vajadzētu koncentrēties uz pašu Latgali Arī iepriekš naratīvos bijusi minēta Eiropa
- Precīzāk būtu Latvija ir Eiropa un Latgale ir Latvija
- Gan ir, gan nav Eiropa – dzīves līmenis vairāk kā nomalē – neatbilst Eiropas līmenim; *“Nemale, bet tomēr Eiropa”*
- Varētu papildināt, ka Latgale ir Eiropas robeža

5. naratīvs, latgalieši, jaunākie (LV):

Naratīva nosaukums: *Latgale ir Eiropa* grupas dalībniekiem šķiet būtisks – Latgale ir Eiropas daļa.

No kolāžām. Cilvēki, kuriem šis naratīvs ir tuvs ir [pašpārliecināti, bet viņus uztrauc nākotne, viņos ir degsme rīkoties un paveikt plānoto: *“Mēs varam, mēs gribam, mums šķēršļu nav.”*

“Ir jādara daudz, lai mēs patiešām varētu teikt, ka Latgale ir Eiropa... Vēl priekšā ir ļoti daudz darba, kas ir jāizdara.”

Tiek ieteikts piektā naratīva trešā vēstījuma tekstā atstāt **“Latgale veras uz rietumiem”**, svītrojot *“nevis austrumiem”*. Tādējādi pilns piektā naratīva trešā vēstījuma teksts būtu: *Latgale veras uz rietumiem un ciena Eiropas vērtības kā demokrātiju, viedokļa brīvību, sadarbību un citas.*

Tas tiek pamatots, ka ir kaitinoši, ka citu reģionu iedzīvotāji Latgali sasaista ar austrumiem, jo tas nesaskan ar realitāti Latgalē (par to ikdienā netiek domāts, runāts):

“Neviens pat par to nerunā pat uz vietas mums te dzīvojot, bez nez kāpēc daudzās aptaujās vai daudzās vietās cilvēki uzskata, ka mēs skatāmies uz tiem austrumiem. Pilnīgas muļķības. Mēs veramies uz rietumiem.”

Kā būtiskākais piektajā naratīvā tiek nosaukts pirmais vēstījums, tas sasaucas ar pirmajā naratīvā pausto, norāda kāds grupas dalībnieks. Stāstīts par vēsturi, tikai citiem vārdiem.

5. naratīvs, latgalieši, jaunākie (RU):

Grupas dalībnieki norāda, ka sliktais ekonomiskais stāvoklis Latgalē nevedina domāt, ka Latgale ir Eiropa, jo daudzās Eiropas valstīs dzīves līmenis ir daudz augstāks. Tomēr pēc fakta Latgale ir Eiropā un tur nav par ko strīdēties, norāda kāds grupas dalībnieks. Kādam grupas

dalībniekam nepatīk salīdzinājums piektā naratīva otrajā vēstījumā: *Latgalē – kā Eiropā miniatūrā*. Kāda grupas dalībniece norāda, ka naratīvā nav pretrunu.

Trešajā vēstījumā norādītais *Latgale veras uz rietumiem, nevis austrumiem* īsti neatbilst esošajai situācijai, pretēji latviski runājošo latgaliešu jauniešu grupas viedoklim, norāda kāds krievvalodīgās grupas dalībnieks, jo daudzi Latgales iedzīvotāji tomēr skatās austrumu virzienā.

Tomēr, ja vēlas audzēt Latgales prestižu ir pareizi nesludināt, ka Latgalē ir cilvēki, kas skatās nepareizajā virzienā.

Grupas dalībnieki vienojas, ka trešā vēstījuma teksts tomēr būtu jāatstāj tāds, kāds tas ir.

Turpretī citi grupas dalībnieki piekrīt otrajā vēstījumā paustajam, jo arī Latgalē, tāpat kā Eiropā runā dažādās valodās.

No kolāžām. Pozitīvi cilvēki, nav īpaši jūtīgi pret noteiktiem jautājumiem, dzīves situācijas uztver atšķirīgi, draudzīgi, patīk komunicēt, Latgalei esot Eiropā ir lielākas iespējas iepazīties ar dažādiem cilvēkiem. Viņi pozitīvi raugās uz eiropēizāciju Latvijā un Latgalē, un priecājas, ka tā notiek.

5. naratīvs, latgalieši, vecākie (LV):

Grupas dalībnieki norāda, ka **naratīva nosaukums atbilst vēstījumu saturam** – Latgale ir Eiropas sastāvdaļa un veras uz Eiropu, uz rietumiem. Katram vēstījumam varētu kaut ko pielikt klāt, tos papildinot. Pirmais vēstījums, salīdzinot ar pārējiem, tiek vērtēts kā vispilnīgākais. Kopumā vēstījumiem var piekrist, tajos nav strīdīgi momentu.

Tiek norādīts, ka vēstījumā varētu pieminēt arī latgaliešu valodu, lai redzētu, ar ko tad Latgale no pārējās Latvijas atšķiras (kultūru, valodu). Tiek spriests, ka latgaliešu valoda pastāv un pastāvēs tikai kā sarunvaloda, jo rakstīto tekstu latgaliešu valodā pat latgalietis neizlasīs. Kāds grupas dalībnieks uzskata, ka latgaliešu valodu kā fakultatīvo priekšmetu, būtu jā māca Latgales skolās.

No kolāžām. Mēs dzīvosim tā, kā mēs dzīvosim. Nevis tā, kā mēs gribam, bet atbilstoši savas dzīves apstākļiem. Ģimeniski – arī Eiropā ir dažādas tautas, tomēr to locekļi ir Eiropas Savienības iedzīvotāji.

Grupas dalībnieki norāda, ka daudzus Eiropā nav aktuāls, piemēram, karš Ukrainā, bet latviešiem un latgaliešiem tas ir svarīgi, tomēr ir atšķirīgas aktualitātes dažādu valstu iedzīvotājiem. Tiek pieminētas ar dzimtes, seksualitātes jautājums, pret ko Eiropā attiecas brīvāk, bet kas ne visiem Latvijā/ Latgalē ir pieņemams.

Grupas dalībniekiem vislabāk patīk pirmais, kā arī trešais vēstījums.

5. naratīvs, latgalieši, vecākie (RU):

Vecākās grupas dalībnieki norāda, ka vēstījumā būtu labāk rakstīt, ka Latgale **ir un būs** Latvijas daļa. Vēstījumā tiek notušēts, ka Latgalē runā latgaliešu valodā.

Otro vēstījumu grupas dalībnieki papildinātu ar informāciju, ka bez latviešu valodas ir Latgalē ir ļoti attīstīta arī latgaliešu valoda. Kāds grupas dalībnieks norāda, ka latgaliešu valoda ir latviešu valodas dialekts.

Latgale veras uz rietumiem, nevis austrumiem tiek vērtēts kā strīdīgs apgalvojums, jo kurš ir teicis, ka ir jāskatās tikai uz rietumiem. Esamība Eiropā nenosaka, ka jāskatās tikai uz rietumiem, spriež grupas dalībnieki. Tas nesaistās ar demokrātiju un viedokļa brīvību, kas vēstījumā minēts tālāk, norāda grupas dalībnieki. Tiek jautāts par kādu sadarbību iet runa, vai, piemēram, Spānija vēlēšies sadarbību ar Latgali?

Grupas dalībnieki nepiekrīt trešajā vērtījumā paustajam, ka *Latgale veras uz rietumiem, nevis austrumiem*, jo viņuprāt ir jāraugās abos virzienos.

No kolāžām. Naratīvs vislabāk patiktu priekšniekiem, kas vēlas teikt, kā tagad visiem būs jādzīvo. Valdniekiem cilvēkiem, kas atzīst Eiropas vērtības. Visiem jāskatās uz rietumiem un nevienam nedrīkst protestēt, izteikt savu viedokli. Latgales nākotni viņi redz ar eiropēiskām vērtībām, ko vēlas uzspiest citiem.

5. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, jaunākie:

Vairāki grupas dalībnieki norāda, ka otrajā vēstījumā formulētais “Latgalē – kā Eiropas miniatūrā” varētu būt labs piektā naratīva nosaukums, kura, ir labs pamatojums – runā dažādās, valodās, bet pamata valoda ir latviešu valoda.

Naratīvs tiek vērtēts kā kopumā labs, lai arī tiek atzīts, ka tas skan nedaudz “propagandiski”, tomēr to nepieciešams paust.

Latgale ir atsevišķa valsts, un viņa lepojas, ka ir Eiropā. Ka nav vairs Latvijā, bet ir Eiropā un Latvija īsti Latgalei vairs nav vajadzīga, no naratīva nosaukuma secina kāds grupas dalībnieks. Virsraksts tiek vērtēts, kā ļoti provokatīvs – šķiet, ka Latgalei Latvija ir svarīga tādēļ, lai tā būtu Eiropā.

Naratīvs tiek vērtēts, kā mazliet par provokatīvu, populistisku un agresīvu, skaļi izkliegt un tiek uztverts, ka tajā paustais varētu tikt iekļauts citos naratīvos.

Tiek ieteikts piektā naratīva trešā vēstījuma tekstu “Latgale veras uz rietumiem” labot uz “**Latgale ir atvērta rietumiem**”, līdzīgi kā sakām atvērta iespējām. Tālāk tekstā “nevis austrumiem” vairs nebūtu nepieciešams, jo tekstā tiek paskaidrots par Eiropu, tās vērtībām un Eiropa ir rietumi.

No kolāžām. Naratīvs vislabāk patiktu cilvēkiem, kuri ir nedaudz agresīvi, kuriem patīk provocēt, spēcīgiem – “uzrakstīts tieši viņu stilā”. Viņiem ir svarīga vārda brīvība, lai viņi varētu izturēties, kā viņi vēlas, arī dominēšana sabiedrībā. Viņi ir par Eiropu, tās vērtībām.

Izskan doma, ka naratīvā tomēr vairāk vajadzētu koncentrēties uz pašu Latgali, par to, kas ir pašā Latgalē. Vienīgais, kas par Latgali šajā naratīvā ir pieminēts ir valoda un tad Eiropa.

Vislabāk patīk trešais vēstījums, patīk, ka otrais ir īss un konkrēts, paskaidrojošs.

5. naratīvs, citu reģionu pārstāvji, vecākie:

Domājot par nosaukumu “Latgale ir Eiropa”, vairāki grupas dalībnieki Eiropu vairāk saista ar Eiropas Savienību. Kāds grupas dalībnieks norāda, ka Latgale nekad nav piederējusi pie Eiropas kultūrvēsturiskās telpas, bet gan vairāk bijusi slāvu. Latgalē cilvēki pieturas pie tradicionālām vērtībām, “normālības”, bet Eiropa tiek vērtēta kā morāli pagrimusi, norāda grupas dalībnieks (vairāk kā divu dzimumu cilvēki, seksualitātes, jautājums, migrācija u.c.), cerot, ka šādā aspektā Latgale nekad nebūs Eiropā.

Kādai grupas dalībniecei piederēšana Eiropai raksturojas ar savas identitātes, kritiskās domāšanas zaudēšanu, jo uzskata, ka, esot Eiropas Savienībā, Latvijai tiek uzspiestas Eiropas Savienības vadlīnijas, kas nosaka visu dzīvi.

Citiem Eiropa saistās ar kultūru, vēsturi, mākslu.

“Ja mēs skatāmies, tad Latgale noteikti ir daļa no Eiropas, man gribētos vairāk, lai mēs Eiropai parādām tās lietas, kas ir labas Latgalē - daba, kultūras mantojums. man gribētos, lai mēs kļūstam mazliet populārāki ar to, kas mums ir un mazliet vairāk novērtējam.”

Tiek secināts, lai arī Eiropā ne viss ir “skaists un rožains”, Eiropa atbalsta kultūru, aizsargā kultūras un tautas. Latgalei ir jāmāk sevi pasniegt.

Grupas dalībniekus uzrunā pirmais vēstījums, taču tas nesasaistās ar naratīva nosaukumu, kur minēta Eiropa.

Latgale ir Latvija, un Latvija ir Eiropa, secina grupas dalībnieki. Latgale ir daļa no Eiropas.

No kolāžām. Naratīvs vislabāk patiktu lepniem, drošiem, par sevi pārliecinātiem cilvēkiem, kuri atrodas “īstajā vietā īstajā laikā”, saredz nākotnes perspektīvu. Šie cilvēki uzskata, ka Latgalei ir nākotne un tā veiksmīgi pastāvēs.

Pirmais vēstījums tiek vērtēts kā vislabākais, tam var pilnībā piekrist. Arī otro vēstījumu grupas dalībnieki vērtē kā pieņemamu.

Kādam šķiet, ka trešais vēstījums nav līdz galam paties, jo Eiropā šobrīd ir brīvi viedokļi, bet īsti nav demokrātijas. Īsti nav skaidrs, vai ir Eiropā ir tāda viedokļa brīvība, kā pauž vēstījums. Izskan viedoklis, ka bez trešā vēstījuma pat varētu iztikt.

Naratīvu arka.

Naratīvi kopumā, latgalieši, jaunākie (LV):

Visi naratīvi kopumā viennozīmīgi veido ticamu stāstu par Latgali, ar kuru iespējams identificēties pašiem.

“Tas viennozīmīgi ir par Latgali [naratīvi kopumā]. Šis stāsts ir diezgan labs. Šeit ir diezgan īsi un kodolīgi. Pa lielam šis ir labs stāsts, ar ko var prezentēt Latgali.”

Nākotnes vīzija “Latgale ir Eiropa” daļai grupas dalībnieku līdz galam nepatīk, uzskatot, ka to nav vajadzības uzsvērt, jo Latgale primāri ir Latvija un tikai tad Eiropa.

Pārāk augsti mērķēts: “Latgale ir Eiropa”, mēs jau esam daļa no Eiropas, spriež grupas dalībnieki.

“Es līdz šim diezgan pesimistiski attiecos pret Latgali, bet tagad paklausoties, mums patiešām ir laba vēsture, mūsu bagātība ir jāmēģina saskatīt arī citos aspektos. Tas man lika aizdomāties par Latgali daudz vairāk.”

Naratīvi kopumā, latgalieši, jaunākie (RU):

Apskatot naratīvu arku, tiek secināts, ka naratīvu autoriem ir bijis mērķis radīt pozitīvu Latgales tēlu sabiedrībā, pieskaroties vēsturei, sākot no pirmsākumiem un beidzot ar skatu nākotnē.

Otrais un trešais naratīvs raisīja diskusiju, ka tajos nav aprakstīta reālā situācija Latgalē. Tomēr, nezinot situāciju un nedzīvojot Latgalē, viss šķiet skaisti esam, bet, saprotot kontekstu, jāsecina, ka šie divi naratīvi līdz galam neatbilst īstenībai, rezumē kāds grupas dalībnieks.

Līdzīgi kā grāmatās arī šeit atbilstu piezīme, ka naratīvi atspoguļo autora viedokli un tas var pilnībā neatspoguļot visu lasītāju, šajā gadījumā – iedzīvotāju, viedokli. Eiropa tiek piedēvēta, tur, kur tā nemaz nav aktuāla, un tāpat otrajā naratīvā infomāciju varēja pasniegt “aizklātāk”. Augoša un pārliecināta Latgale trešajā naratīvā nav īsti realitātei atbilstoša.

Kopumā: daži momenti ir pārāk izskaistināti, pārāk pozitīvi, un daļai grupas šķiet, ka dažkārt ir lieki pieminēt "Eiropu".

Vislabāk grupas dalībniekiem patīcis ceturtais naratīvs.

Kāds dalībnieks norāda, ka naratīvu tekstā vairākkārt minēts Kremļis, kas tiek vērtēt negatīvi.

Par naratīviem kopumā tiek secināts, ka Latgalē dzīvojošajiem par tiem varētu būt negatīvāks viedoklis, jo viņi zina, kā ir patiesībā, bet citos reģionos dzīvojošie naratīvus varētu vērtēt ļoti pozitīvi, jo nezina, kāda Latgalē ir dzīve patiesībā.

Naratīvi kopumā, latgalieši, vecākie (LV):

Grupas dalībnieki norāda, ka naratīvi kopumā veido vienotu vīziju, tajos atspoguļota pagātne, tagadne un nākotne.

"Mums nevar būs nākotnes, ja mums nav tagadnes. Vai mēs neatceramies, kas mēs bijām."

Naratīvu arkā tiek saskatīts, ka *"ir bijī grūti, bet esam gatavi iet uz pozitīvo nākotnes vīziju un cīnīties par to."* Naratīvu arkā apvienota pagātne, tagadne un nākotne.

Skatoties uz naratīviem arkā, kā nozīmīgākie tie minēti pirmais un īpaši otrais, jo tas atbilst mūsdienām. Trešais tiek vērtēts kā strīdīgs – *"tāds izaicinājums, kuru var pārbaudīt nevis apgalvot"*.

Naratīvi kopumā, latgalieši, vecākie (RU):

Grupas dalībnieki norāda, ka caur naratīviem vijies pavediens par eiropeskām vērtībām un to, ka jāskatās uz rietumiem. Viss pārējais, kas skar cilvēkus un to dzīvi Latgalē, ticis nobīdīts otrajā plānā vai pārtraukts ar šo galveno domu, ka mums vispirms ir jābūt eiropiešiem un ir jāpiecējas, ka esam Eiropā. Izklaušās pēc propagandas, norāda grupas dalībnieki.

Kāds grupas pārstāvis pauž, ka latgalieši saprot krievu mentalitāti, prot sadarboties, kas pierādījies darba jomā:

"Мы [латгалieši] понимаем этих россиян – эти мосты нельзя рушить. У нас тут у людей есть возможность понять людей хоть из Курземе, хоть из Владивостока, и мы через свой менталитет там будем представлять себя латышами, а тут будем себя представлять русскими и вот этом у нас уникальность Латгалии."

Tie norādīts, ka, piemēram, ja ir kādas nesaskaņas savā starpā Krievijā un, piemēram, gruzīns īsti nepieņem krievus, bet, ja krievs ir no Latvijas, tad viņi pieņem un visu izdodas nokārtot. Ne visiem tas izdodas, bet Latgales krieviem izdodas veiksmīga sadarbība, jo, dzīvojot pierobežā, viņi ir iemācījušies sadarboties.

Izskan viedoklis, ka atteikties no naratīva, kurā pausti izaicinājumi un draudi.

Naratīvi kopumā, citu reģionu pārstāvji, jaunākie:

Naratīvi kopumā veido uzticamu stāstu par Latgali, uzskata, grupas dalībnieki.

Naratīvi nedaudz atkārtojas, pārklājas, jo vairākkārt bijis par vērtībām, valodu.

Vispēcīgākais grupas dalībniekiem šķitis **ceturtais naratīvs** – tajā ticis vēstīts par Latgales ļaudīm, izceļot Latgali, tās autentiskumu, vērtības. Arī nosaukumā minēts "spēks" un spēcīgs šķitis arī viss naratīvs.

Šo naratīvu vēlētos papildināt ar kādu vēstījumu tieši par dabu, kas ir unikālais, atšķirīgais Latgalei, salīdzinot ar citiem Latvijas reģioniem.

Kā mazāk uzrunājošais tiek norādīti piektais naratīvs ("Latgale ir Eiropa"), jo šķitis tāds provokatīvs: *"izskan kaut kā provokatīvi. Pārāk spēcīgi, man negribas to dzirdēt. Neatskan sirdī."*

Otrai naratīvs – "Latgales ļaudis laikmetu un pārbaudījumu griežos" šķitis tukšs un udeņains, jo nebijis konkrētu faktu.

Izskan viedoklis, ka visa informācija veiksmīgi varētu tikt iekļauta trijos naratīvos (pirmajā, trešajā un ceturtajā), kas stāstā par izcelsmi, noturības stūrakmeņiem, spēku un pārmaiņām, atsakoties no otrā un nākotnes vīziju iekļaujot jau esošajos. Tiktu nodota tā pati ziņa, tikai tā būtu kodolīgāka un saturīgāka. Tad arī virsraksti atbilstu tekstiem, naratīvi būtu *"pamatīgi un skaisti"*.

Naratīvi kopumā, citu reģionu pārstāvji, vecākie:

Stāsts tiek vērtēts kā vienots un uzticams. Cilvēki, kas Latgalē ir palikuši, arī turpmāk tur paliks un strādās.

"Latgale noteikti ir vieta, kur var kaut ko sākt un darīt. Perspektīva vieta, tūrismā noteikti."

Kādam grupas dalībniekam šķiet, ka par pagātni un spēka smelšanu saskaroties ar grūtībām ir pastāstīts labi, bet **nākotnes vīzija palikusi "miglā tīta"**. Vairākiem grupas dalībniekiem neskaidra šķiet vēsts par izaugsmi nākotnē, uz kuriem tad Latgale īsti tiecas. Nākotnes vīzija būs iespējama, ja Latgalē būs ļaudis, secina grupas dalībnieki.

Īss kopsavilkums.

	I Latgale ir mūsu kopš pirmsākumiem	II Latgales ļaudis – laikmeta pārbaudījumu griežos	III Latgale – vienota, pārliecināta un augoša	IV Latgale smeļ spēku savā daudzveidībā un dabas ainavā	V Latgale ir Eiropa
Latgalieši, jaunākie (LV)	Vēstījumi kopumā tiek vērtēti pozitīvi .	Vēstījumi kopumā tiek vērtēti pozitīvi . Labi noformulēts naratīvs, saprotama doma. Visozīmīgākais – <u>trešais</u> vēstījums.	Vēstījumos ir iekļauts viss būtiskais. Vēstījumi – īsi, kodolīgi.	Naratīvs tiek vērtēts pozitīvi . Visi trīs vēstījumi grupas dalībniekiem šķiet tuvi.	Naratīva nosaukums būtisks – Latgale ir Eiropas daļa. Tiek ieteikts piektā naratīva trešā vēstījuma tekstā atstāt "Latgale veras uz rietumiem" , svītrojot "nevis austrumiem".

Latgalieši, jaunākie (RU)	Vēstījumi kopumā tiek vērtēti atzinīgi . Vēstījumos uzsvars tiek likts uz ciešanām, ieteikums padarīt vēstījumus pozitīvākus. Ikkatrā vēstījumā atrodams kas labs.	Vēstījumi pilnībā neatbilst realitātei Latgalē. Latgalē ir daudz Krievijas atbalstītāju. Vislabāk novērtētais – <u>trešais</u> vēstījums.	Trešais naratīvs, tikai pēc nosaukuma - pozitīvs un optimistisks, Grupas dalībnieki nepiekrīt daļai tā vēstījumam.	Naratīva vēstījumos lielākajai daļai grupas dalībnieku saturiski viss patīk, viss norādītais atbilst patiesībai. Naratīvs ir pozitīvs un raisa smaidu. Tiek ieteikts trešo vēstījumu nobeigt ar vārdu “Latvijā”, svītrotot “un arī Eiropā”.	<u>Trešais</u> vēstījums īsti neatbilst patiesībai (daudzi Latgalē raugās austrumu virzienā), tomēr Latgales prestiža audzēšanas nolūkos būtu atstājams esošajā variantā.
Latgalieši, vecākie (LV)	Vēstījumi tiek vērtēti pozitīvi . Naratīvā stāstītais atbilst patiesībai.	Tuvāks ir <u>trešais</u> vēstījums. Pirmie divi vēstījumi – vairāk diskutējami.	Vairāk piekrīt trešā naratīva <u>piektajam</u> un <u>sestajam</u> vēstījumam, pārējie šķiet diskutabli. Vēstījumi pauž vēlamo, diemžēl Latgalē šobrīd tā nav.	Kopumā ceturtais naratīvs patīk . Vēstījumos tiek ieteikts vairāk runāt par dabu.	Piektā naratīva <u>pirmais</u> vēstījums, salīdzinot ar pārējiem – vispilnīgākais. Kopumā vēstījumiem var piekrist.
Latgalieši, vecākie (RU)	Ne visiem pirmā naratīva vēstījumiem var piekrist. Vislabākais – <u>pirmais</u> vēstījums.	No otrā naratīva svītrotu pirmo vēstījumu. Patīk otrais un <u>trešais</u> vēstījums.	Pilnībā nepieņem trešā naratīva <u>pirmo</u> , <u>otro</u> un <u>trešo</u> vēstījumu. <u>Ceturtais</u> , <u>piektais</u> un <u>sestais</u> vēstījums tiek atzīti par labiem esam un atbilstoši īstenībai.	Patīk un tiek piekrists ceturtais naratīva <u>pirmajam</u> un <u>trešajam</u> vēstījumam, bet ir skeptiska attieksme pret otrajā vēstījumā pausto. Pirmais vēstījums – vislabākais , jo bez cilvēkiem nebūtu nedz Latgales, nedz Latvijas.	Strīdīgi vēstījumi, tiek ieteikts tos piekorigēt.

Citu reģionu iedzīvotāji, jaunākie	Pirmais naratīvs tiek vērtēts kopumā pozitīvi. Vēstījumi ļoti labi atspoguļo Latgales ieguldījumu vēsturē, tās pienesumu dažādos vēsturiskajos notikumos. Tiek ieteikts mainīt naratīva nosaukumu uz "Latgales vēsture ir Latvijas vēsture". Esošais nosaukums - provokatīvs.	Otrais naratīvs kopumā tiek vērtēts kā vispārīgs, virspusējs, liekvārdīgs, konkrētu domu neizsakošs. Tiek ieteikts iekļaut konkrētus piemērus, vēsturiskos notikumus.	Trešā naratīva vēstījumos, izņemot <u>piekto</u>, trūkst konkrētības, konkrētu piemēru.	Ceturtais naratīvs ļoti patīk, tomēr tiek ieteikts vairāk pieminēt dabu. Tiek ieteikts mainīt naratīva nosaukumu uz "Latgale smel spēku daudzveidībā un dabas ainavās".	Piektais naratīvs tiek vērtēts kā mazliet par provokatīvu. Tiek ieteikts <u>trešā</u> vēstījuma tekstu "Latgale veras uz rietumiem" labot uz "Latgale ir atvērta rietumiem", līdzīgi kā sakām atvērta iespējām.
Citu reģionu iedzīvotāji, vecākie	<u>Ceturtais</u> – būtiskākais pirmā naratīva vēstījums. Tiek ieteikts naratīvu papildināt ar latgaliešu raksturīgo, vēstot, ka latgalieši ir atšķirīgi, bet tomēr Latvijas daļa	<u>Pirmajā</u> otrā naratīva vēstījumā paustais <i>Latvija un Latgale ir mērķis Krievijas informācijas karā</i> skan kā propagandisks sauklis. Trešais vēstījums - visbūtiskākais.	Vispozitīvāk tiek vērtēts trešā naratīva <u>piektais</u>, bet visskeptiskāk – <u>sestais</u> vēstījums.	Ceturtais naratīva vēstījumiem tiek pilnībā piekristis, jo tajos vienkāršā veidā tiek runāts par visu to, kas ir labs Latgalē.	Piektā naratīva nosaukums nesaskan ar tā <u>pirmo</u> vēstījumu. <u>Pirmais</u> vēstījums – vislabākais, tam var pilnībā piekrist. Arī <u>otrais</u> – pieņemams. <u>Trešais</u> vēstījums nav līdz galam patiess.

Sajūtas, emocijas par Latgali.

Latgalieši, jaunākie (LV)

Ar Latgali grupas dalībniekiem saistās atklātie cilvēki Latgalē, zilie ezeri, tā ir viņu dzimtene vieta, kur piedzimuši un uzauguši. Kādam no dalībniekiem Latgale vispirms asociējas ar kartupeļiem un biežpienu.

Izvēloties asociatīvās kartiņas, tiek runāts par latgaliešiem – sirsnīgiem cilvēkiem, amatniekiem. Latgalē cilvēki daudz veido paši.

Tiek minēts, ka latgalieši joprojām tur godā maizes kultūru – bieži latgaliešiem ir maizes krāsns mājās un maizīte tiek gatavota pašu spēkiem, sākot ar graudu audzēšanu. Tā ir viena no tradīcijām, ko turpina godāt no senčiem.

Ainavas, daba – “... *katram latgalietim ir savs ezers, pie kura viņš var aizbraukt un padomāt.*”

Latgalē pastāv ģimeniskums, lielas saimes. Tiek minēts, ka latgalieši visu dara kopā – strādā, svin, priecājas un arī bēdājas. Vasarā latgalieši bieži ir ap uguns kuriem, dziedot un dejojot.

Latgale asociējas arī ar bezdarbu un sliktu finansējumu pilsētā.

Latgalieši, jaunākie (RU)

Arī jaunās latgaliešu grupas krievu valodā dalībnieki kā pirmās sajūtas, asociācijas ar Latgali norāda Latgales dabu – mežus, ezerus, īpaši izceļot Rāznas ezeru. Latgalē ir daudz sirsnīgu cilvēku, kā arī Latgales sabiedrībā sastopami dažādu tautību pārstāvji. Cilvēki dzīvo tuvāk dabai un biežāk nodarbojas ar lauksaimniecību. Tiek uzteikta arī Latgales kultūra, keramika un amatniecība. Latgale dalībniekiem asociējas arī ar atpūtu un svētkiem.

Šajā grupā tiek pieminētas arī dažādas problēmas Latgalē – problēmas veselības aprūpē, izglītības jomā. Tiek minēts, ka Latgale ir nabadzīgākais reģions ar zemāko vidējo algu.

Latgalieši, vecākie (LV)

Šīs grupas pārstāvji savas asociācijas ar Latgali min pavisam īsas un konkrētas – tā ir viņu dzimtene, mājas, tā ir zilo ezeru zeme. Viņuprāt, Latgale ir autentiska, ar savu identitāti. Kāds no dalībniekiem lepojas, ka nāk no Latgales. Turpretim kāds cits norāda, ka no Latgales ir jānūk, kamēr vēl var.

Izvēloties kartiņas, tiek uzsvērts, ka Latgalē, atšķirībā no citiem Latvijas reģioniem, vasara ir kā vasara un ziema kā ziema.

Kāds no respondentiem ir izvēlējies attēlu ar saliktām rokām, simbolizējot savstarpējo vienotību – kaimiņu vidū netiek izdalīts, kurš ir kura bērns, bet par visiem bērniem, sētā dzīvojoties kopā, parūpējas.

Starp kartiņām ir izvēlēti attēli arī ar amatnieku izstrādājumiem, koka karotēm, keramiku.

Kāds no grupas dalībniekiem ir izvēlējies attēlu ar naudu, norādot, ka tās Latgalē trūkst visvairāk. Pēc viņa uzskatiem, Latgalē nedarbojas investori – ne latgaliešu darbaspēks, ne infrastruktūra, viņuprāt, investorus nepiesaista.

Latgalieši, vecākie (RU)

Arī šīs grupas pārstāvjiem pirmās asociācijas ar Latgali ir tās daba: meži, ezeri, mājas un dzimtene. Kāds no dalībniekiem norāda, ka viņa pirmā doma par Latgali ir tās karogs, kam bijis arī ģerbonis. Kartiņās izvēlētas koka karotes, maize: “Mums ir visgaršīgākā maize”, atslēga: *“Latgale ir tas, kas Latvijā ir aizmirsts, tā ir atslēga un durvis uz etnisko piederību, ko Latvija zaudē, kopējot Eiropu”*

Grupas dalībnieki pauž bažas, ka kādreiz Latgalē ir bijušas dažādas rūpnīcas un darba vietas, taču šobrīd, pēc respondentu domām, tiek būvēti dažādi dārgi un cilvēkiem nevajadzīgi projekti.

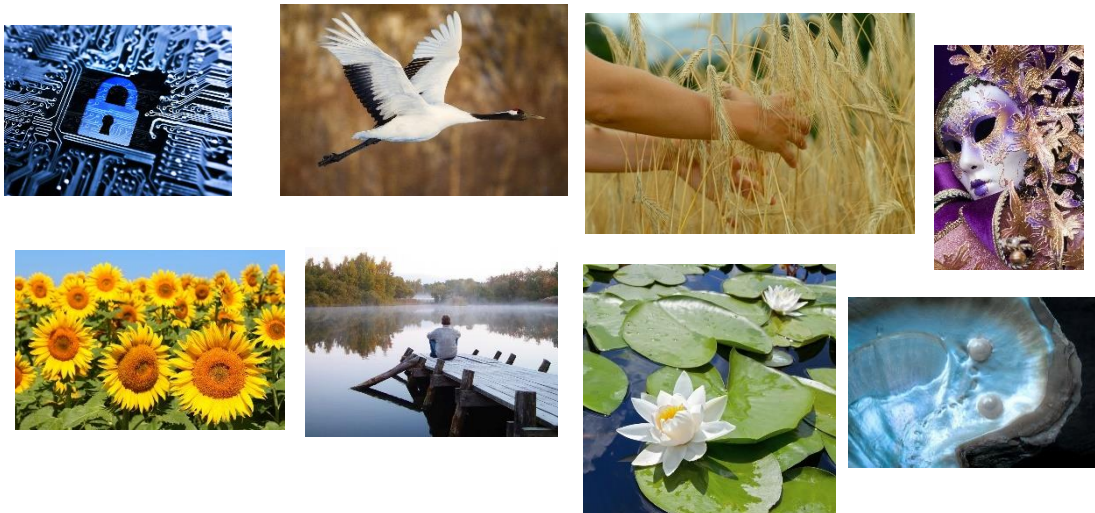
Citu reģionu pārstāvji, jaunākie

Šīs grupas dalībniekiem Latgale asociējas ar iespēju pavadīt laiku pie dabas, ar daudzveidīgo kultūru, ar ezeriem un purviem. Kāds no dalībniekiem min, ka Latgale ir pirmā vieta, kur ar ģimeni brauc atpūsties: “Tas ir kaut kas savādāks nekā ikdienā. Tur ir pasakaini skaistas ainavas.”

Grupas dalībniekiem Latgale asociējas arī ar latgaliešu valodu un senajām tradīcijām. Tajā pašā laikā tiek minēti arī patukšie un pamestie ciemati.

Arī izvēloties kartiņas, respondenti turpina savas sajūtas par Latgali paust ar dabas attēliem – saulespuķēm, putniem, labību, ezeriem. Tiek uzslavēti mākslinieki no Latgales, Daugavpils teātris un mākslas muzejs, tāpat arī Marko Rotko darbi un muzejs, keramika un podniecība novadā.

Kāds no respondentiem ir izvēlējis kartiņu ar kamola attēlu, simbolizējot tautas tērpus, lina apģērbu un adītās zeķes.

Citu reģionu pārstāvji, vecākie

Citu reģionu pārstāvjiem pirmās asociācijas ar Latgali ir tās sirsnīgie, atvērtie un atsaucīgie cilvēki. Kāds no dalībniekiem raksturo Latgales iedzīvotājus, sakot, ka viņi ir viesmīlīgi un viens otru ļoti atbalsta. Kādam no dalībniekiem pirmā asociācija ar Latgali ir bezdarbs, savukārt vēl kāds dalībnieks min, ka latgalieši valodu ir grūti saprast.

Latgale saistītās ar latgaliešu viesmīlību. grupas dalībnieki stāsta, ka Latgalē, atnākot ciemiņiem, galdi ir vienmēr saklāti, latgalieši netaisīši viesi prom nepabarotu. Izvēlētajās kartiņās parādās zeķes un adījumi, māla podi un labības graudi, simbolizējot latgaliešu čaklumu un radošumu. Izvēloties kartiņu ar teātra masku, tiek uzslavēts Daugavpils ļoti labais teātris.

Lūgti raksturot savu saikni ar Latgali un to, **kas liek justies piederīgiem Latgalei**, visbiežāk latgalieši norāda, ka viņu primārā saikne ar Latgali ir piedzimšana, uzaugšana un dzīvošana Latgalē. Latgalē viņi ir aizvadījuši bērnību, ir iepazinuši savus dzīvesbiedrus, veido savu ģimeni un tur dzīvo viņu vecāki, radnieki. Tāpat latgalieši stāsta, ka viņus ar Latgali saista valoda, tradīcijas un kultūra. Grupu dalībnieki norāda, ka, lai arī kur nebūtu būts, tāpat viņiem gribas atgriezties dzimtenē, viņi jūtas tai piederīgi.

Latgales iedzīvotājus, grupas dalībnieki raksturo kā vienkāršākus, mazāk pretenciozus, ar kuriem ir viegli komunicēt. Salīdzinot ar Rīgu, Latgalē ikdienu norit mierīgi, ne tik ātri. Lai arī latgaliešu valodu grupu dalībnieki min kā saikni un pozitīvo aspektu Latgalei, tomēr saviem bērniem neplāno to mācīt. Samazinoties latgaliešu valodā runājošo skaitam, labāk bērniem mācīties valodu, ko sabiedrībā un pasaulē izmanto plaši, piemēram, angļu valodu.

Latgalieši jaunākās grupas latviešu valodā grupas dalībnieki min, ka cilvēkam, kurš nekad nav bijis šeit, Latgali kā reģionu aprakstītu ar kultūras mantojumu – ar Raiņa māju Berķenelē, muzejiem, Goru, Latgales vēstniecību, Lauču dārzu un citiem. Respondenti noteikti stāstītu par atvērtajiem, atsaucīgajiem un draudzīgajiem cilvēkiem. Uzsvars tiek likts uz kafejnīcu dienām, kad teju jebkurā pagastā ģimenes uzņems un izrādīs savas mājas, ikdienu. Tāpat tiek uzsvērtā daba: *“Šeit ir jāatbrauc un jāredz tā visa vide, viņa ir savādāka, ir tā vērts te būt.”* Respondenti ļoti lepojas arī ar savu valodu.

Latgaliešu jaunākās grupas krievu valodā dalībnieki Latgalē lepojas ar purva takām, maizi, cilvēkiem, dabu, kultūras mantojumu – senajām baznīcām, keramikas tradīcijas un tautas mūziku.

Latgaliešu vecākās grupas latviešu valodā pārstāvji stāsta, ka Latgales cilvēki atšķiras ar savu vienkāršību, viņi ir laipni un viesmīlīgi. Latgalieši ir vairāk darītāji, nekā runātāji. Tiek minēta ticība, reliģija un Aglona, arī 15. augusts un 10. maijs, kas ir ne tikai uzrakstīti, bet arī patiesi dzīvo cilvēku domās un darbos.

Latgalieši vecākās grupas krievu valodā dalībnieki Latgali kā reģionu cilvēkam, kurš nekad tur iepriekš nebūtu bijis, vispirms iepazīstinātu ar tautas tradīcijām – dziesmām, tautas svētkiem, vecticībniekiem. Kāds no grupas dalībniekiem min savu pieredzi – stāstot citiem, ka nāk no Rēzeknes, vietas, kur ražo iebiezināto pienu, cilvēki uzreiz ir sapratuši, kur ir Rēzekne. Dalībnieki stāsta, ka Latgalē var lepoties ar melno keramiku, valodu, tradīcijām, maizi, gaļas pārstrādes uzņēmumu un noteikti ar cilvēkiem – atsaucīgiem un izdarīgiem. Tāpat dalībnieki piemin teātra nozīmi un filmu “Piņšāta Pi Upis”, kas uzņemta Rēzeknē.

Latgalieši jauniešu grupas latviešu valodā dalībnieki pauž bažas, ka latvieši aizmirst par Latgali. Viņi ir saskārušies ar komentāriem no apkārtnējiem, ka Latgale neattīstās, tur cilvēki aizvien braucot ar zirgiem, taču respondenti tāpat lepojas būt latgalieši un jūtas tai piederīgi. Tiek norādīts, ka Latgales piederību Eiropai viņi neizjūt. Viņuprāt, Eiropa par Latgales eksistenci nezina. Savukārt, kāda cita respondente uzsver, ka Erasmus+ programmas ietvaros gan zina teikt, ka citautieši zina par Latgali, brauc ciemos. Pēc respondentu domām, projekti, kuros latgalieši iesaistās, arī dažādas uzņēmēju inovācijas ir tas, kas liecina, ka Latgale ir neatņemama Eiropas sastāvdaļa.

Latgalieši jauniešu grupas krievu valodā dalībnieki uzskata, ka Latgale ir daļa no Latvijas, viena valsts. Grupas dalībnieki min valodu, tradīcijas, kultūru, kā arī teritoriālo piederību kā kritērijus Latgalei kā daļai no Latvijas.

Latgaliešu vecāko grupas latviešu valodā dalībnieki liek lielu uzsvaru uz Latgali kā neatņemamu Latvijas sastāvdaļu. Viņi uzsver, ka ir daļa no Latvijas, nevis Krievijas, kā citkārt rodas priekšstats. “Mēs esam Latgales latvieši.” Savukārt par negatīvo aspektu un jautājumu attīstībai dalībnieki min darba vietas un atalgojumu – tiek uzsvērts: “te ir mazākas algas, te ir sliktāki darba apstākļi, sliktākas sociālās garantijas.” Dalībnieki ierosina ņemt piemēru no Skandināvijas, ka galvaspilsētas un novadu algas nedrīkst atšķirties par 10%, tādējādi attīstot arī novadu darba tirgu.

Latgaliešu vecāko grupas krievu valodā dalībnieki atzīst, ka Latgalē ir “vecāis domāšanas veids” – atšķirīgs no Eiropas citās valstīs pieredzētā. Savukārt kā pozitīvo Latvijas kā Eiropas sastāvdaļu respondenti min brīvās ceļošanas iespējas – var vienkārši ceļot pa Eiropu.

Kas kopīgs Latgalei ar pārējiem reģioniem

Citu reģionu pārstāvju, vecāko grupas dalībnieki min, ka kopīgais Latgalei un pārējiem Latvijas reģioniem ir gadalaiki, dzīvnieki, daba. "Mēs esam viena valsts."

Citu reģionu pārstāvju, jaunāko grupas dalībnieki min, ka kopīgais ir latviskums, vēsturiskais fons, vēsturiskā pieredze. Kopīga ir nacionālā identitāte un izteikts patriotisms. Arī problēmas, piemēram, bezdarbs, pamestie īpašumi, iedzīvotāju skaita samazināšanās, pēc respondentu domām, Latgalē ir tādas pašas kā citos Latvijas reģionos.

Ar ko Latgale atšķiras no pārējiem reģioniem

Citu reģionu pārstāvju, vecāko grupas dalībnieki norāda, ka Latgale ir vistuvāk robežai, kā arī tajā ir salīdzinoši mazāki ienākumi, nekā vidēji valstī.

Pēc grupas dalībnieku domām, Latgale atšķiras ar saviem meistariem, kuru ir daudz.

Citu reģionu pārstāvju, jaunāko grupas dalībnieki – Latgalē ir cits reliģijas un citu tautību pārsvars. Kāds no grupas dalībniekiem min, ka Latgale attīstās lēnāk nekā pārējie novadi. Tāpat tiek pieminēts, ka senajā balsojumā par otru valsts valodu Latgale bijusi vienīgais kultūrvēsturiskais novads, kas par otru valodu nobalsojusi vairāk par nekā pret.

Kas veidojis saikni ar Latgali

Citu reģionu pārstāvjus, vecākos grupas dalībnieki ar Latgali saista radinieki, bērnība, kā arī vecticība.

Citu reģionu pārstāvju, jaunākās grupas dalībnieki norāda, ka viņiem ciešas saiknes ar Latgali nav. Teju visi piekrīt, ka uz Latgali dodas kā tūristi ekskursijās uzzināt jaunas vietas, ceļot un atpūsties.

Respondentu profils.

1.grupa

08.05.2025. 18:00 (tiešsaistē), Latgales iedzīvotāji, jaunākie

Nr. p.k.	Dzimums	Vecums	Valoda	Novads/ pilsēta	Izglītība	Nodarbošanās
1.	Sieviete	29	latviešu	Rēzeknes novads	Augstākā	Algots darbinieks jauniešu biedrībā
2.	Sieviete	34	latviešu	Preiļu novads	Augstākā	Algots darbinieks valsts pārvaldē
3.	Sieviete	24	latviešu	Augšdaugavas novads	Vidējā	Students (tūrisma joma)
4.	Vīrietis	32	latviešu	Daugavpils	Augstākā	Bezdarbnieks
5.	Sieviete	31	latviešu	Rēzekne	Vidējā speciālā	Bērna kopšanas atvaļinājumā
6.	Vīrietis	18	latviešu	Latgale	Pamata	Skolēns

2.grupa

09.04.2025. 18:00 (tiešsaistē), Latgales iedzīvotāji, jaunākie

Nr. p.k.	Dzimums	Vecums	Valoda	Novads/ pilsēta	Izglītība	Nodarbošanās
1.	Sieviete	33	krievu	Daugavpils	Augstākā	Algots darbinieks (sociālais darbs)
2.	Sieviete	34	krievu	Daugavpils	Augstākā	Valsts institūcijas darbiniece
3.	Sieviete	31	krievu	Rēzeknes novads	Augstākā	Students
4.	Sieviete	34	krievu	Daugavpils	Augstākā	Tehniskais ortopēds
5.	Sieviete	21	krievu	Daugavpils	Augstākā	Algots darbinieks (aizsardzības joma)
6.	Vīrietis	20	krievu	Rēzekne	Vidējā	Students (finanšu joma)
7.	Vīrietis	18	krievu	Daugavpils	Pamata	Students

3.grupa

10.04.2025. 18:00 (tiešsaistē), citu novadu (ne Latgales) iedzīvotāji, vecākie

Nr. p.k.	Dzimums	Vecums	Valoda	Novads/ pilsēta	Izglītība	Nodarbošanās
1.	Sieviete	60	latviešu	Pierīga, Ķekava	Vidējā speciālā	Algots darbinieks (medicīna)
2.	Sieviete	62	krievu/ latviešu	Dienvidkurzeme	Augstākā	Bezdarbnieks
3.	Sieviete	53	latviešu	Ventspils	Vidējā speciālā	Algots darbinieks (palatīvā aprūpe)
4.	Sieviete	35	krievu/ latviešu	Rīga	Augstākā	Administratore
5.	Sieviete	36	latviešu	Rīga	Augstākā	Algots darbinieks (IT)
6.	Vīrietis	61	latviešu	Aizkraukles novads	Vidējā speciālā	Pašnodarbinātais
7.	Vīrietis	59	krievu/ latviešu	Ropaži	Vidējā	Pensionārs

4.grupa

11.04.2025. 18:00 (tiešsaistē), citu novadu (ne Latgales) iedzīvotāji, jaunākie

Nr. p.k.	Dzimums	Vecums	Valoda	Novads/ pilsēta	Izglītība	Nodarbošanās
1.	Vīrietis	23	latviešu	Rīga	Vidējā	Algots darbinieks (IT)
2.	Sieviete	21	latviešu	Kuldīgas novads	Vidējā	Students (tulkošanas joma)
3.	Sieviete	25	latviešu	Valmiera	Augstākā	Mājsaimniece
4.	Vīrietis	21	krievu/ latviešu	Rīga	Vidējā	Students (zobārstniecības joma)
5.	Vīrietis	31	krievu/ latviešu	Valka	Augstākā	Algots darbinieks (muzejs)
6.	Vīrietis	23	latviešu	Jelgava	Vidējā	Algots darbinieks (būvniecība)
7.	Sieviete	21	latviešu	Dobeles novads	Vidējā speciālā	Algots darbinieks (ar tabakas izstrādājumiem)

5. grupa

15.04.2025. 15:00 (klātie – Rēzekne), Latgales iedzīvotāji, vecākie

Nr. p.k.	Dzimums	Vecums	Valoda	Novads/ pilsēta	Izglītība	Nodarbošanās
1.	Sieviete	59	latviešu	Rēzeknes novads	Augstākā	Mājsaimniece
2.	Vīrietis	40	latviešu	Rēzekne	Augstākā	Algots darbinieks (transports)
3.	Sieviete	45	latviešu	Rēzekne	Vidējā	Algots darbinieks (bibliotēka)
4.	Vīrietis	45	latviešu	Rēzekne	Vidējā speciālā	Bezdarbnieks
5.	Vīrietis	73	latviešu	Rēzekne	Augstākā	Pensionārs
6.	Vīrietis	74	latviešu	Rēzekne	Vidējā speciālā	Pensionārs
7.	Vīrietis	55	latviešu	Rēzekne	Vidējā	Bezdarbnieks
8.	Vīrietis	44	latviešu	Rēzekne	Augstākā	Speciālists (militārā jomā)
9.	Vīrietis	45	latviešu	Rēzeknes novads	Vidējā	Algots darbinieks (dienests)

6.grupa

15.04.2025. 18:00 (klātie – Rēzekne), Latgales iedzīvotāji

Nr. p.k.	Dzimums	Vecums	Valoda	Novads/ pilsēta	Izglītība	Nodarbošanās
1.	Vīrietis	41	krievu	Rēzeknes novads	Nepabeigta augstākā	Algots darbinieks (pašpārvalde)
2.	Vīrietis	51	krievu	Rēzekne	Augstākā	Uzņēmējs
3.	Sieviete	64	krievu	Rēzeknes novads	Augstākā	Algots darbinieks (laboratorija)
4.	Sieviete	50	krievu	Rēzekne	Vidējā	Algots darbinieks (kultūras nozare)
5.	Vīrietis	51	krievu	Rēzeknes novads	Augstākā	Algots darbinieks (transports)
6.	Sieviete	43	krievu	Rēzekne	Augstākā	Pašnodarbinātais (mākslinieks)
7.	Vīrietis	36	krievu	Rēzekne	Vidējā	Algots darbinieks (celtniecība)
8.	Vīrietis	44	krievu	Rēzekne	Vidējā	Algots (palīgdarbi)
9.	Vīrietis	52	krievu	Rēzekne	Vidējā	Algots darbinieks (transports)
10.	Sieviete	35	krievu	Rēzekne	Augstākā	Bērna kopšanas atvaļinājumā